

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Оглавление

Абзал Еркежан	2
Абзал Еркежан	4
Айтмолданова Аружан.....	7
Акиш Алтынай.....	8
Алимхан Дамегуль	9
Алтаева Шұғыла	11
Атагужаев Абылай	12
Бердіхалық Тілеу	14
Болатұлы Амандос.....	16
Жүнісбек Заңғар	17
Жүнісбек Тұнық.....	18
Изаева Қаламқас	20
Қадырман Диана	22
Қазбекова Анеля	23
Қайдарова Жансая	24
Қайырсапина Индира	25
Құмар Әсемгүл.....	28
Мамытбай Асқар.....	30
Мұхаметжан Бегайым	32
Мұхаметжан Бегайым	33
Нұртаева Айгүл.....	35
Сахари Айдана	37
Шадкам Садаф	38
Шадкам Сахила.....	39
Шакеева Динара.....	40

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Абзал Еркежан

8 сынып, № 3 орта мектебі
Іле ауданы, Жетіген ауылы
Жетекшісі: Бақтиярова Ғ.Ю.

Аяулы Отаным - Қазақстан

Кез келген адам баласын өзінің Отанына, туған жеріне, еліне деген сүйіспеншілігі, ыстық махаббаты кішкентай ғана жүректі кернеп, лүпілдетіп тұрады. Әрбір адамның туған жеріне деген сүйіспеншілігі соншалық, алысқа кетсе, Отанын сағынып, қайтқысы келеді. Туған жерінде бір түйір құм да ыстық. Отан десе әрбір адам жанын беруге дайын тұрады. Патриоттық сезім-туған жеріңе, еліңе, Отаныңа деген сүйіспеншілік, ыстық махаббат.

Менің Отаным-Қазақстан. Мен осы жерде дүние есігінің кілтін тауып, дүниеге келдім. Алғаш рет көзімді ашып, отбасымды көрдім. Кіндік кесіп, сөйлеген жерім. Осы жерде мектеп табалдырығын аттап, қолыма қалам алып, әліппені ұстадым. Ал қазір осы жерде білім алып жатырмын. Мен өзімді бақытты сезінемін!...

Соғыс кезінде немесе аштық жылдары басқа елдерге кеткен отандастарымыздың көбісі Қазақстанға оралуды армандайды. Талай қазақтар Отанымызға оралып жатыр. Олар әлі де қазақтың салт-дәстүрлерін сақтап, қазақша сөйлеп, мақал-мәтел, нақыл сөздерін ұстанады.

1992 жылы 4 маусымда Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері қабылданды. Оларға Гимн, ту және елтаңба жатады. Әр қазақ Гимнді айтқанда көзіне ыстық жас алып, жүрегі дүрсілдеп, елжіреп тұрады. Қазақстан Республикасының Гимні-рәміздердің бірі және тәуелсіздігіміздің әні! Гимннің авторлары: Ш.Қалдаяқов, Жұмекен Нәжімеденов және Нұрсұлтан Назарбаев. Біз үшін Гимннің әрбір сөзі қымбат. Гимнді әндеткенде көз алдыңа тәуелсіздік, ерлік, достық, бауырмалдық, еңбек және бақыт елестейді! Себебі Гимнді біз сөзбен емес, дауыспен емес, жүрекпен айтамыз.

Енді осы Гимннің авторын білмеу әр адам үшін ұят! Ол адамды адамдар қатарына қосудың өзі үлкен күнә!

2012 жылы Лондон олимпиадасында жеті рет туымыз жоғары көтеріліп, Гимн орындалды. Осы кезде бір адамның жеңісі бүкіл қазақ жеңісі болды. Қазақстан жеңді деп, әрбір қазақтың жүрегінде тыныштық болмай,

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

қуаныштарында шек жоқ болды. Қазақстанға жанкүйерлер өте көп болып жиналды. Жеңімпаздардың табандарын жерге тигізбей қарсы алып жатты. Аспанда желбіреген көк туымыз... Сол туды аспанға желбіретіп ұстап тұрған адам үшін де бұл үлкен құрмет. Осы көк туыңды сүйгенде, патриоттық сезімің күшейе түседі. Ту да осындай рәміздеріміздің бірі. Тудың түсі көгілдір, аспан түстес. Бұл түс не себепті берілгенін де әр қазақ жақсы біледі. Аспанымыз осы көгілдір тудай ашық, күніміз алтын түстес болып жарқырап, сол аспанда қыран құсымыз қалықтасын, ұлтымыздың береке-бірлігі күшейсін деген ниетпен Шәкен Ниязбеков осы туымызды салған. Ал ою-өрнек қазақтың оюы. Салт-дәстүрі ұмытылмасын деп салған. Аспанымызды ешқашан қара бұлт баспай, қыран құсы аспанда шарықтай берсін, ал күн әр адамға ерекшелене нұрын шашып, шуақ төге берсін!

Осы туымыз желбірегінде әр қазақтың жүрегін ыстық сезімнің билейтіні сөзсіз.

Елтаңба - осы қазақ халқының белгісі. Елтаңбада шаңырақ, қанатты екі ат, жұлдыз, қару-жарақтар, күн сәулесі секілді қазақ үйдің уықтары бейнеленген. Ал төменгі жағында «Қазақстан» деген жазуы бар.

Бұл белгілер – береке - бірлігіміз мықты, берік, биік белестерден көрінсін, биіктей берсін дегенді білдіреді. Ал екі қанатты атты салған себебі, қазақтың киелі жануары-ат. Әр аттың қанатында бидай өрнектеліп салынған. Бұл-астық мол болсын дегенді білдіреді. Төменгі жақтағы қару-жарақтар қазақ елін қорғасын деп берілген.

Елтаңбадағы әрбір суретті қолмен емес жүрекпен салғандай...

Отанында әрбір адам бір-бірін жақының сияқты сезінеді. Отанның, туған жердің ыстықтығын тілмен айтып жеткізу мүмкін емес... Отанға деген ыстық махаббатың жаныңды өртеп бара жатқандай.

Әр адамның жүрегіне ұя салған от сезім,
Лүпілдеген әр жүректе соғып тұрған шоқ сезім.
Қазақстаным, туған жерім, елім менің, Отаным,
Сенде жүріп сезінемін бақыт нұрын төккенін.

Қазақстаным, туған жерім, сені мәңгі сүйемін,
Мен қай жерде жүрсем-дағы сені ойлап жүремін.
Қымбат маған әрбір тасың, қымбат маған Отаным,
Әрбір адам Отанының мың жасарын тілесін!

Қымбат маған Отанымда әрбір судың тамшысы,
Құн жетпейді, ыстық маған әр жәндігі аң-құсы.
Туған жерден не бар артық? Атап берші біреуін?

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Сөз жетпестей құнды екен, ыстық екен әр тұсы.

Әр таң нұрын маған арнап ерекше бір шашқандай,
Ақша бұлттар тербетіліп, мөлдіреген аспанды-ай.
Әрбір түнін маған арнап, жарқыратып жұлдызын,
Туған жерде әрбір гүлін маған арнап ашқандай.

Осы сезім жүрегінде мәңгі бақи қадаулы,
Жұдырықтай жүрегінді өртеп оты алаулы.
Ыстық сезім «Отан»-деген өшпес мәңгі жүректен
Қадірлейік туған жерді, мұнда әр уақытың санаулы.

Ыстық маған сағындырар сәби кезгі бесігім,
Осы жерде көзімді ашып, дүниенің есігін.
Алаш жұртым, анамдайсың, шаңырағым-Қазақстан!
Ешқашан да жүрегімнен өшпес сенің есімің!

Туған жерің - туған анандай! Туған жерді кеудеңде ақ демің қалғанша
көзіміздің қарашығындай қорғап, қадірлеп өтейік! Өйткені, екінші Отанды сен
ғұмыр бойы іздесең де таппайсың!

Абзал Еркежан

8 сынып, №3 орта мектебі
Іле ауданы, Жетіген ауылы
Жетекшісі: Бақтиярова Ғ.Ю.

Менің президентім

Президент... Бұл тіпті мыңнан бір адамға берілмейтін лауазым.
Президент болу-мыңнан бір адамның қолынан келмейтін міндет. Мен қазақ
жерінде, қазақ даласында өмір сүріп жатырмын. Қазақ патриотымын!
Қазақстан мемлекетін көркейтуге үлес қосатын 17 млн-ның бірімін. Елімнің
жері-менің жерім, елімнің Отаны-менің Отаным, елімнің Президенті-менің
Президентім!

Қазақстан мемлекетінің Президенті-Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев.
Нұрсұлтан Назарбаевты Қазақстан халқы ғана емес, дүниежүзі таниды. Алты
жасар баладан алпыс жасар қартқа дейін қадір тұтып, құрметтеп, әрқашан да
тек қана жақсылығын айтады. "Барлығына бірдей жағу мүмкін емес" болса,
Нұрсұлтан Назарбаев барлығына жаға білген адам. Ол еліміздегі әрбір балаға,

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

әрбір адамға үлгі бола алатын адам. Нұрсұлтан Әбішұлындай жан бір ғасырда бір-ақ рет қана туады.

Сонау 1991 жылғы 16 желтоқсанда Қазақстан Республикасы тәуелсіздігін алғаннан бастап "Президент" Атағын алып, қанатын кеңге жайып, сол қанатымен сермеп, бар халықты бір шаңырақ астына жинап, бәріне бірдей қамқорлық көрсетуде.

Ал менің Президентім тарихына келер болсақ, 1940 жылы шілденің алтыншы жұлдызы жарық жанып, дүниеге ерекше бір сәби келген болатын. Ата-анасы оған Нұрсұлтан деп ат қойған. Бұл Іле Алатауының баурайында Үшқоңыр жайлауында Әбіш пен Әлжан Назарбаевтардың шаңырағында көптен күткен қуаныш болды. Сәбиге есім таңдап ат қоюдың астарында аса үлкен бір тарих жатыр деседі. Азан шақырып ат қоярдың алдында тойға жиналған ағайын туыс түрлі есімдерді ұсынып жатты. Ең ақырында жаңа туған ұлдың әжесі Мырзабала мынадай ұсыныс білдірді:

"Менің сүйікті немерем екі бірдей есімді алып жүрсін. Оның аты Нұрсұлтан болсын" деген екен.

Кім білсін... Нұрсұлтан деген есімінен бе, мінезінен бе, ақылдылығынан ба, осы Қазақстан мемлекетінде "Сұлтан" болып атанғаны сөзсіз таза ақиқат.

Мемлекет басышысы еліне деген адалдығын былай білдірген болатын: "Мен үшін елімді дамыған елдердің сапына тұрғызып, санатына қосудан үлкен мақсат жоқ", "Қазақтың өзінің ұлттық»қасиеттерінің қайта қалыптасуына қамқорлық жасау Президенттік те, перзенттік парызым".

Мемлекет басқару ісі-мақсатты да мәртебелі, өте маңызды міндет. Нағыз басшы басқарған ел-ең бай мемлекет, нағыз Президент басқарған халық-ең бақытты да ұйымшыл, тату-тәтті тұратын халық.

Шақырады болашаққа Президенттің үні кеп,
Елбасына тартылар күй, айтылар ән-жыры көп.
Менің тұңғыш Президентім Әбішұлы Нұрсұлтан
Бір өзінді ардақтаймын, дара тұлғам, қадірлеп.
Жолдауларың елімізді көркейтуге жолдаған,
Әр сөзінді қазақ халқы бір болып қолдаған.
Бәріміз де Президенттің амандығын тілейміз,
Жасай берсін Қазақстаным, жасай берсін Нұрсұлтан!
Аспанында қазағымның ою салған ұлы есім
Әр баланың еліктеген арманы боп жүресің.
Қамын ойлап Отанымның, парызым деп құрметтеп,
Осы жұртқа, осы елге арналғандай жүрегің.
Арналғандай осы жерге тамшы терің төгілген,
Осы жердің тарихында өткен күнің көмілген.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Қызыл қаның, кара терің, тамшы жасың жауын боп,
Кең даламның топырағына дәрі болып себілген.
Бар өмірің байланысқан мына қазақ жерімен,
Сол шілденің алтысында дүниеге келіп ең,
Енді, міне, 73 жыл өтіп отыр сол күннен
Сенімен бірге жеріміздің мұзы қатып, еріген.
"Нұры" болып сәуле шаштың қазақ деген елге сен,
"Сұлтан" болып билеудесің, жаныңды сыйлап жерге сен,
Барлығы да сенің арқаң Назарбаев Нұрсұлтан
Кім біледі, не боларын дүниеге келмесең...

- деп осы өлең шумақтарын елбасы Нұрсұлтан Назарбаевқа арнағым келеді.

Бізбен қатар тәуелсіздік алған көп елдерде Президент екі-үш, немесе одан да көп ауысып жатса, біздің елімізде осынау жиырма төрт жылда Президент мүлде ауысқан жоқ. Мұны біздің елде басқа Президент атауына лайықты адам табылмағаны емес, Н.Назарбаевтің керемет басшы екендігінің тағы да бір дәлелі деп білемін.

Еліміздің әрбір жетістігі – Президенттің жетістігі. Президенттің әрбір жеңісі - еліміздің ортақ жеңісі. Президентіміздің туған күні - астанамыздың туған күні. Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев Қазақстан Республикасына жіпсіз байланған жан. Қазақ халқы үшін, еліміз, жеріміз үшін кеудесіндегі дүрсілдеп соққан кішкентай ғана жүрегін суырып беруге дайын асыл жан.

Ол халқына қаншалықты әділ, адал болса, халқы да оған дәл солай адал да әділ. Тәуелсіздігіміздің түп тамыры Нұрсұлтан атамызбен тікелей байланысты. Ел басымыздың өз еліне деген сүйіспеншілігі, ыстық та мөлдір махаббаты, өшпес жақындастығы әр ананың өз баласына, бауыретіне деген махаббатынан кем түспейді.

Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев та, біз сияқты қазақтың кара домалақ баласы, ер тұлғалы адамзаттарының бірі. Біз сияқты өмірге алғаш келіп, біз сияқты бала болған. Қарапайым адамнан айырмашылығы - оның алдына қойған мақсатына жете білуінде. Қол созған арманының орындалуына көп еңбек сіңіріп, ешқашан да берілмегендігінде. Әрқайсымыз Президентімізден үлгі алып, тырысатын болсақ, алдымызға мақсат қояр болсақ, біздің мемлекетіміз нағыз мықты, мемлекеттер қатарынан орын аларымызға кәміл сенемін.

Елбасымз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев жастарға, біздерге, үлкен сенім артып отыр. Мен сол сенімін ақтағым келеді. Сенімін ақтап, арманымның орындалуына үлкен үлес қосам деп армандаймын. Мен де әрбір патриот сияқты Қазақстан Республикасының көркеюіне, өркендеуіне,

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

биіктеуіне, шарықтап көкке көтерілуіне, ешбір ел шыға алмаған биік шыңдарға шығуына, биік белестерді бағындыруына өз үлесімді қосқым келеді.

Біздің қадірлі де қастерлі, ұлы да ұлағатты Президентіміз жүрегі "елім" деп соққан әрбір адамға үлгі болар асыл тұлға. Нұрсұлтан атамыздың кішіпейілділік пен адамгершілік, қарапайымдылық пен әділдік бір-бірімен ұштасып жатыр. Осындай асыл да жарқын жан басқарған мемлекеттің дүниеге әйгілі болып, әлем сахнасында жарқырап көрінбеуі мүмкін емес. Менің бала жүрегім еліммен, жеріммен, асыл тұлғалы Президентіммен бірге соғады.

Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев - қазақ халқының маңдайына біткен жарық жұлдызы. Осындай еркін де ер мінезді, ұлтжанды білімі мен ақылы таласқан, халқына мейірімін төгіп, қамқор болған азаматы бар ел нағыз мықты да бай ел деп толық айта аламын. Біз халқымызбен, Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев сынды Президентімізбен бірге әлі талай белестерді бағындырып әлем сахнасынан биіктеп көрінеріміз сөзсіз...

Айтмолданова Аружан

4 сынып, Жанұзақов Т. орта мектебі
Райымбек ауданы, Нарынқол ауылы

Менің туған жерім - егеменді Қазақстан

Менің туып өскен жерім көк аспанда бұлты жоқ көк жалауы биіктен желбіреген егеменді Қазақстан. Қазақстанның байлығы өте көп және қазынаға бай ел. Мен Аружан Жайдарқызы Айтмолданова (Алматы обылысы, Райымбек ауданы, Нарынқол ауылы Тельман Жанұзақов атындағы орта мектептің 4-сынып оқушысы) : - Нағашы атамның қолында оқиымын. Өз үйіміз Алматыда .Өзім оқу озатымын. Ән салып, тақпақ айтамын. Мұқағали Мақатаев атамның 40 өлеңін жатқа біліемін. Арманым ақын болу. Мектепте қоғамдық жұмысқа белсенді араласамын. Тез өсіп жоғарғы оқу орнына түссем ғой. Шіркін! Неге дейсіз бе? Біздің жер байлығымызды шетелдік кәсіпорындар игеріп жатқан жоқ па?! Сол үшін балалар жақсы оқып техниканың тілін білуіміз керке деп ойлаймын. Сонда ғана біз байлығымызды игере аламыз. Таудай талаппен жетістікке жетеміз. Біздің еліміздің табиғаты өте сұлу. Биік-биік асқар тау, мөп- мөлдір көлдер, неше түрлі жануарлар бар. Осы жерде біздің ата - бабаларымыз, ақындарымыз, ғалымдарымыз туып өскен. Қазақстанның жері шырайлы, шөбі шүйгін өлкені мен әрқашан мақтан тұтамын. Қазақстанның кең даласын дай кең байтақ дала еш жерде жоқ шығар. "Отан- алтын бесігім", "Отан құат- болса шуақ", "Отансыз адам-ормансыз болу", "Отан - отанда ыстық", Ана тілін ардақтау -әрбір азаматтың бірінші

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

міндеті. Ал біздің халқымызда атамекенді ардақтау сезімі өте терең деп ойлаймын. Халқымыздың басынан қандай қиын кезеңдер өткенде де ата-бабаларымыз елімізді сыртқы жаудан қорғай білген. Өз елі үшін жанын да барын да аямаған. Халқымыздың осы бір қасиеті жанымызға ана сүтімен тарап, ана тілімен дарып, ақ нанымен бекіуі тиіс. Өйткені Отан біз үшін ыстық оттанда ыстық. Мен өз егенменді Қазақстанды мақтан тұтып, жақсы көремін.

Акиш Алтынай

10 сынып, №3 орта мектебі
Іле ауданы, Жетіген ауылы
Жетекшісі: Жексетова Ә.С.

Ел бейнесі – ел рәміздері

Жиырма екі жыл бұрын тәуелсіздігін алып, тәй-тәй басқан мемлекетіміздің айрықша белгілері – Ту, Елтаңба, Гимн. Әр нышанда өзіндік өмір – салты, ерекшелігі, мұраты бар. Бұлар тек қана белгілер ғана емес. Бұлар қазақ елінің, қазақ жерінің қасиетті идеясы. Бұл белгілерді көрген адам өз еркіндігін және бірлігін сезінеді.

Рәміз дегеніміз – белгілі бір нәрсені көрсетуден туатын сыр таңба.

Басқа елдердің алдында өз құндылығын, жер байлығын, рух байлығын көрсететін белгілер. Осы күнде осындай елбасымен, осындай құндылықтар мен бірге дамып жатқанымна қуанамын.

Мемлекеттік Ту. Аспан текті, көк түсті. Ағайын, бұл кездейсоқ емес. Әйгілі Арсельм кестесі бойынша, ол – адалдықтың, кіршіксіз тазалықтың, пәктіктің белгісі. Сонымен қатар көк түс – ашық аспан реңіне сай болғандықтан, біздің халқымызда бұл ынтымақ пен бірлік, тұрақтылық, береке – байлық белгісі болып саналады. Тудың қақ ортасында күн бейнесі бұл – мәңгілік өмірді және тіршілікті білдіреді. Ал қыран, әркімге мәлім бұл – арман, мақсат, мұрат, азат күн, кең бейне. Мұның бәрі бір тұтасқа айналған кезде зор Бақыт!!!

Елтаңба. Бұл біріншіден, көгілдір түс аясындағы шаңырақ. Бұл – отанымыздың ошағы, біртұтастығы, бастауы. Шаңырақты айнала тұрған уықтар, күн сәулесіндей жарқырайды. Ал екі жағындағы аңыз ертегілердегі, қанатты пырақтар тәуелсіз Қазақстанымның мәңгілік өмірі мен шексіз дамуының белгісі. Қазақ жерінің, көп ұлтты елдің рухани байлығын көрсетеді. Пырақтардың қанаттары болашақтың ертеңі жас ұрпақтың арманы биікке самғау талабы. Елтаңба маңдайындағы жұлдыз «Бағымыз ашылып –

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

жұлдызымыз жана берсін» - деген асыл арманымызды көрсетуде. Жұлдыздың бес бұрышы қазақтың кең пейіл құшағындай бес құрлыққа теңдей.

Мемлекеттік Гимн. Елімнің музыкалық эмблемасы. Бұл – қазағымның басқа елге деген ақ ниетті сәлем хаты. Гимннің әр сөзі – елімнің намысы, арымның айнасы. Гимнді тек қана естіп қоя бермей, қосылып айтқаныңда бойыңда ерекше бір ұландық, азаматтық сезім туындайды. Бұны сезіну бір бақыт. Маңдайға біткен бақ.

Осының бәрін санасына қондыра білген адам, еліміздің ертеңі үшін аянбай еңбек етуі, оқып – білім алуы, Қазақстанның іргетасын бекітуі сөзсіз.

Алимхан Дамегуль

11 сынып, №2 орта мектебі
Қапшағай қаласы

Патриот

Патриот - еліне адал, халқыңа берік қорған бола алатын, өз өмірін еліне арнауға дайын, қайсар жүректі, ақ ниетті адал жан.

Патриот едім мен елдің,
Кең-байтақ қазақ жерімнің,
Халқыма жылы лебізді,
Жазылар шұмағым жеткізер.

Отаншыл адамдар жүрегінің түбінде жатқан халқының тарихында, ұмытылмас құнсыз әдебиетінде алтын әріппен жазылуға тиісті. Халықтың алғашқы патриоттары тұралы әркім әр жаста білу керек. Адам қандай ұлт болмасын елінің намысын қорғап, халқынның тарихын әр әріпке дейін біліп, жас ұрпаққа жеткізуге тиісті.

Асқақ болып желбіресін көк туымыз,
Жетістікке жеткізерміз елді де біз,
Мәңгі жансын достық оты, сөнбей жансын,
Бейбітшілік, береке қалаймыз біз.
Отаншыл адам болсаң да сен
Басқаларға қайрат пен рух
Берерсің сен!

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Ең басты патриоттарымыз, біздің батырларымыз: Бөгенбай, Қабанбай, Жәнібек, Керей, Абылай және т.б. Халқымның отансүйгіштігі бүткіл әлемге қарсы тұрып, өзіне тиесілі, қасиетті қазақ жерін қайтаруға негіз болды.

Қазақстанда тұратын әр адам бейбітшілікте өмір сүргеніне қуанышты; ата-анасы, балалары, барлық адамдар тең құқықты болғанына риза. Мемлекетіміздің әр тұрғыны жүректің тұңғығында патриот. Ол үшін себеп бар. Біріншіден, ертеңгі күніне сенімді, екіншіден, болашағы жарық елде тұратынын біледі, үшіншіден, адам туған жерін өмір бойы қастерлеп өтеді емес пе...

Мемлекетіміздің өркендеуіне ешкім сенбегенде не болар еді?

Патриот болып аштым дүние есігін,
Туған мекендей табалмаспын мен жерді ,
Өзге елде сұлтан болғанша мен қалайын,
Туған жермен мақтанып, ұлтан болып.
Патриот болып аштым дүние есігін,
Асып түсер өзге тілді Қазақ тілім,
Асыл тілім, менің тілім, жыр тілім
Қашанда ең қымбатым, қазақ тілім.
Патриот болып аштым дүние есігін,
Домбра төгер қазағымның барлық жырын,
Баулап, тербер, жанға бүткіл,
Қондырар тыныштық пен ой түрлі.

Отан туралы мыңдаған мақал-мәтелдер, өлендер, әңгімелер бар, бірақ әр адам туған жеріне әртүрлі әдістер арқылы махаббатын білдіреді. Мысалы, біреулер ағаш отырғызады, құстарға жем береді, нашар тұратын адамдарға көмек көрсетеді; кейбіреулер мектеп, емханаларға жаржылық көмек көрсетеді.

Сезімізді қалай білдірсеңізде, ең бастысы жүректен болса...

Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область

Алтаева Шұғыла

1 сынып, К. Әзірбаев атындағы № 15 мектеп
Боралдай кенті
Жетекшісі: Еламанова Б.Т.

Арыстандай айбатты,
Жолбарыстай қайратты,
Қырандай күшті қанатты,
Мен жастарға сенемін.

Мағжан Жұмабаев

Әжетай, өзіңіз менің қасымда күнде жүрсеңіз де сағына беремін. Өйткені, сізді жақсы көремін. Мен дүниеге шыр етіп келгеннен аппақ алақаныңызға салып, барлық мейіріміңізді төгіп ақылды қыз болып өсуіме күш-жігеріңізді жұмсадыңыз. Сіз үйреткен өлең, жыр, тақпақ, би, ертегілер менің жадымда мәңгі сақталады. Себебі, мұның бәрін үйреткен менің әжетайым – Зәуре Дөненбекқызы.

Әжешім, ауырмай жүрсе деп тілеймін. Өзіңіз жазып, өзіңіз жаттатқан мен жайлы өлеңді сіз 100 жасқа келіп отырғанда да үлкен тойханада да айтып беремін. Онда сол тақпағымды бастайын:

Қандай нәзік баласың,
Шам-шырақ боп жанасың.
Баладай тәтті сөзіңмен,
Жүректі ерітіп барасың.

Сіздей әжем болғанына өзімді бақытты қызбын деп санаймын. Менің атымды қойып республика көлеміндегі балалар бақшасына арнап жазған «Шұғыла» атты оқу құралыңыздағы барлық тапсырмаларды жатқа айтып, жаттадым. Сіз үйреткен Абай бабамның: «Желсіз түнде жарық ай», Сәкен Сейфуллиннің «Тау ішінде» өлеңдері жанымды жадыратып, биік болашаққа ұмтылуға талпындырады.

Биыл бірінші сынып есігін айқара ашып, алғашқы қоңырауды соғу менің тиесіліме жүктелгенде де сіздің қуанышыңызда шек болмады. Мен қоңырауды соғып бола салысымен өзіңіз аспандата шашқан тәтті шашуыңыз жан-жаққа шашыраған шашудыжапа-тармағай үлкен де, кіші де жүгіріп жинап жатқандарында: «Шұғылашым, мені ешқашан ұялтпа. Осы мектепті тек беске оқып, менің жанымды тек жақсылыққа бөле» - деген ақ батаңызды жүрегіме

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

түйіп алдым. Екі жасымнан балабақшаға жетелеп, ондағы менің биіме, әніме шаттана күліп, мәз болған күндеріңізді ұзағынан болсын деп тілеймін, асыл әжем.

Біздің жетістігімізге Сіз қуансаңыз, Сіздің ерінбей, жалықпай атқарған еңбегіңізді мақтан тұтып, өзімізге үлгі етеміз.

Атагужаев Абылай
11 сынып, №2 орта мектебі
Қапшағай қаласы

Менің Отаным – Қазақстан

Біздің Қазақстан – көп ұлтты мемлекет. Бейбітшілік пен достастықта, татулықта бірге жұмыла отырып, қызметтің әр түрлі саласында қазақтар мен орыстар, татарлар мен немістер, украиндер мен кәрістер еңбектенуде. Мен соңғы жүз жылда Қазақстан жеріне әр түрлі халықтар қоныс тепкеніне жиі ойланамын. Біздің еліміз сияқты менің ағайыным да көп ұлтты. Бірлік, ұлтаралық келісім және саяси тұрақтылық – қазақстандықтардың қалауы. Мен оны білемін. Онда татарлар да, орыстар да, қазақтар да бар. Олардың тағдырын, өмір тарихын тыңдағанда менің елім одан сайын маған жақындай түседі, оны жақсырақ түсіне бастаймын. Біздің отбасы тарихымыз мыңдаған басқа отбасылардың тарихына ұқсас. Өмірдің қиын кездерінде, ауыр жұмыстарда, өтіп жатқан күндер мен мерекелерде әр түрлі ұлт өкілдерінің пікірі қалыптасты. Адамзат баласының татулығына ұмтылу әр халықтың қанында бар, әсіресе ол қазақстандықтарда ерекше дамыған. Бұл қазақ жерінің жомарттығынан, осы өлкелерге тағдыр алып келген барлығына құшағын кең жайып, пейілін кеңге салатын қазақ халқының мінезінен жаралған. Осында тұрушылардың барлығы қазақ халқының тілін, тарихы мен салт-дәстүрін білуі келек. Қазақстанда тұратын барлық халықтың татулығы мен бірлігінің мәні осында. Ол байырғыкөркем Қазақстан жерінде бейбітшілікті сақтауға көмектеседі. Ал татулық – болашақта гүлденудің маңызды талабы.

Қазақстан күн сайын дамып, көркейіп жатыр. Осындай елмен әрине мақтанасын. Қазақ елі мақтанышқа тұрарлық ел. Әрине, осы жетістіктеріміздің бәрі Елбасымыздың арқасында.

Қазақстан менің елім, аңсағаным
Кең байтақ жеріңменен тамсанамын.
Асқар тау, белдеріңмен мақтанып,
Күлімдеп, мен де бір шаттанамын.

Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область

Отаным – Қазақстан туған елім,
Ойнап күліп ер жеткен туған жерім.
Өсе бер өркендей бер, Елім менің,
Ардақтап мәңгі мен сені өтермін.

Мен туған және өскен жері біртұтас болғанда ғана адам бақытты болады деп ойлаймын. Мен қандай бақыттымын, өйткені сен барсың – менің Қазақстаным!

Сен барсың менің жанымда,
Көктемнің гүлі ашылған!
Балалық шағым қасыңда,
Тағдырым сенсің, Қазақстан!

Мен үшін Отан – құндылықтарды материалды тасымалдаушы емес. Бұл жан сезімі! Сенің әрқашан оймен болса да, оралғың келетін Жердің, рухани бұрышы. Менің жылдарым күндермен өлшенеді. Мен оның шексіз болғанын, менің кішкентай және үлкен Отаным татулықта болғанын қалаймын. Мен әрқашан да Қазақстанда тұратын адамдарға жанымның жылуын, жүрегімнің отын сыйлауға дайынмын.

Мен өз Қазақстанымды қалай жақсы көремін? Мен өз отанымды қалай мақтан тұтпайын? Ол мені өз құшағына алады, әрдайым жылулық сыйлайды. Отанымда қонақта болғанда өзімді өте жайлы сезінемін, жақсы демаламын. Біз өмір сүреміз, кетеміз, өлеміз, ал біздің отанымыз мәңгі өмір сүреді.

2011 жыл – біздің Республикамыз үшін мерейтойлы жыл, Қазақстан тәуелсіздігінің жиырма жылдығы. Жиырма жыл ішінде экономикада, саясатта, әлеуметтік дамуда көптеген жетістіктерге жеттік. Бізді әлем таниды. Бұл өте маңызды. Бұл біздің де, біздің Президенттің де үлкен жетістігі. Біз, жастар бүгінгі табысымызды бекіте отырып, жаңа асуларға жету үшін көп еңбек етуіміз қажет. Біз оған дайынбыз.

Ата - бабаларымыз көп жылдар бойы тәуелсіз ел болуға армандады. Наурызбай, Бөгенбай, Қабанбай батырларымыз, Сәкен Сейфуллин, Ілияс Жансүгіров, Бейімбет Майлин және тағы басқа ақын-жазушыларымыз тәуелсіздік үшін күресіп, көбі репрессияға ұшырады.

Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область

Бердіхалық Тілеу

10 сынып, №3 орта мектеп
Іле ауданы, Жетіген ауылы
Жетекшісі: Жексетова Ә.С.

Тәуелсіздігім - тірегім

Атамекен... Атажұрт... Туған жер... Бұл – ең жоғарғы құндылықтардың, асыл ұғымдардың бірі. Атамекен- ата-бабаларымыздың қоныс тепкен жері, асыл мекені. Туған жер - әр адамның дүние есігін ашып, өмірге келген жері. Бұл ұғымдарды айтуымның басты себебі - Тәуелсіздік. Атамекен, Туған жер сөздерін «тәуелсіз» деген ұғымсыз айту мүмкін емес. Тәуелсіз болу- егеменді, байтақ ел болу. Мен Тәуелсіздікті қанатын кеңге жайған қыран құсқа, шапса бәйге бермейтін сәйгүлік тұлпарға, түпсіз тұңғиық терең теңізге, тамырын тереңге жайған алып ағашқа теңеймін. Тәуелсіздіктің бізге берері мол. «Тәуелсіз ел» деген екі ауыз сөздің өзі құлақтың құрышын қандырады. Тәуелсіз болу қиындықтарға мойын сұнбай жеңе білудің, тар жол тайғақ кешсе де сүрінбей кеудесін тік ұстап берілмеудің нәтижесі, жемісі. Тәуелсіздік жолында қаншама саңлақтарымыздан айырылды. Олардың қайтпас қайсарлығының, еліне, жеріне деген сүйіспеншілігінің, келер ұрпаққа деген сенімінің арқасында қол жетпес арманға қол жеткіздік.

Сонау 1986 жылғы қаһарлы желтоқсан оқиғасы әркімнің болсын жүрегін сыздатып, көзін еріксіз жасқа толтырады. Желтоқсан сөзін естігенде боранды, даулы күндегі қыршыннан қиылған жастар көз алдыға елестейді. Қазақ жігіттерінің арыстандай айбатты, жолбарыстай қайратты мінезі, қыздарымыздың ер жігітке тән қайсарлық көрсетуінің жемісі - Тәуелсіздік болды. Олардың басты мақсаты – келешек ұрпақтың бейбіт өмір сүруі еді. Өзімізден кейінгі ұрпақ дүмдірек, қуатты болсын деген ақ ниеті еді. Қазақ халқымызда «Әкеден – бала, ағадан- іні, ұстаздан – шәкірт озсын» деген асыл сөз бар. Желтоқсанға қатысқандар қанша жас болса да өз ағаларының, беделді азаматтардың көтере алмаған өзекті мәселесін көтеріп, өздерін Отан жолында құрбан етті. Тарландарымыз Отан үшін ешқандай қиындықтан бас тартпады. Туған елге, кіндік қаны тамған жерге деген махаббаты, сүйіспеншілігі оларға дем беріп, алған беттерінен қайттармады. Міне, қазақ халқының қайтпас қайсар өрендері осылайша елге төнген қауіпті сейілткен еді. Осындай қиын қыстау күндерде қара бұлтты қақ жарған жарық сәуле қазақ халқын қуанышқа бөледі. Ол - елдің Тәуелсіздігі еді. Желтоқсан жастарынан бізге «Тәуелсіздік» атты өшпес із, баға жетпес қазына қалды. Аш қасқырдай аранын ашқан қара түнек қазақ халқын айналып өтті. Әрине, бұл - қайтпас-қайсар ұл-қыздарымыздың арқасы. Мен өзім осындай аға-әпкелерімнің барына

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

мақтанамын., олар жасаған ерлікті барынша жырлап, өз қатарлас достарыма және кейінгі буынға жеткізуге тырысамын және тырысып қана қоймай оны жеткізу менің парызым деп білемін.

Отанның намысы үшін оттан қашпа,
Шын сүйсең мақсатыңнан қия баспа,
Тайсалма бар Отанның құрбаны бол,
Өмірің орынсыз боп кетпес босқа...

1991 жыл. Қазақ халқы үшін ақ түйенің қарны жарылған, киелі жыл. Қазақстанның тәуелсіз мемлекет болып жарияланған жылы. Қиын қыстау күндердің артта қалып, қазақ халқының арқасын кеңге жайып, азат болған қасиетті жылы. Бүгінде Тәуелсіздігімізге 21 жыл. Аспанымыз ашық, кең байтақ жеріміз, тәуелсіз еліміз бар. Жерімізде жайқалып өскен гүл, көгімізде самғап ұшқан құс, езуімізде күлкі, желбіреген көк байрағымыз, «құлақтан кіріп бойды алар, әсем ән мен тәтті күй» демекші әр азаматтың бойын баурап алып, күш берер, еліне деген сүйіспеншілігін арттыра түсер әсем де ырғақты әнұранымыз, « нағыз қазақ қазақ емес, нағыз қазақ домбыра» дегендей киелі аспабымыз қара домалақ домбырамыз, ұшқыр ойлы елбасымыз бар. Еңселі ел болу үшін осыдан артық не керек?! 21 жылда талай игі істер атқарылды, еліміз де көркейіп, өркендеп келе жатыр. Күн санап сән түзеген еліміздің кешесі мен бүгінін салыстыру мүмкін емес. Қазақстан деген мемлекетті дүние жүзі мойындады десек артық айтпаған болармын. Оның дәлелі- елімізде өткен Саммит, қысқы Азиада ойындары. Бұл аталмыш оқиғаларды жоғары дәрежеде, әлемдік деңгейде өткіздік. Дүние жүзі елдерінің ақ ордамыз- Астанада бас қосуы асқан мәртебе, тәуелсіздіктің жемісі. Еліміздің аяғынан тік тұрып, әлем сахнасында көрінуі, еңселі ел болуымыздың көрінісі, қазақ халқының маңдайына біткен жарық жұлдызы, біздің елбасымыз- Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың арқасы деп білемін. Қазақ халқының жеткен жетістіктері осымен аяқталып қалмайды. 21 жылда қандай жетістіктерге жетсек, әрі қарай да тоқтап қалмай күн санап тіптен сағат, минут, секунд санай дамып, бір секунддымызды да жоғалтпай асқар-асқар белестерді бағындырып, биік шыңның басынан көрінеміз деген ойдамын.

Тәуелсіздік бізге бекерден бекер келген жоқ. Екі-үш ғасырға созылған, сонау жоңғар шапқыншылығынан бастап, кешегі Ресей отарлауына ұласқан қиын қыстау күндерде, азаттық жолында құрбан болған тарландарымыз, келешек ұрпақ мына біздер үшін жандарын шүберекке түйіп жүріп, қан майданда күрескен ата-бабаларымыздың ерліктері ұмыт болмай, өткен күндердің елесіндей біздің санамыздан өшпесі анық. Осындай қиын әрі қилы өмірді бастан кешірген кешегі ата-бабаларымыз алдында біз борыштармыз.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Сол борышымызды өтеу үшін біз бас көтермей білім алып, еңбек етуіміз керек. Өз еліміз, Қазақстанымыздың гүлденуі мен көркеюіне аз да болса үлесімізді қосуымыз керек.

Мен «Тәуелсіздігім тірегім» атты шығарманы жазуымның басты себебі, жас буынға яғни бізге және біздің артымыздан еріп келе жатқан кейінгі жастарға Туған елді қастерлеп сүю керектігін және осы еліміздің өздігінен қалыптаспағандығын, алдымыздан қандай қиындықтар тау-тау болып тұрғандығы, сол тауды асып өту үшін ата-бабаларымыздың жасаған ерліктерін ескеріп, әрқашан тек қана алға ұмтылу керектігін айтқым келді. Және мемлекет өздігінен қалыптаспайды. әр отбасы бір шағын мемлекет болса, сол мемлекеттердің бірігуінен бір үлкен және қуатты мемлекет қалыптаспақ.

Болатұлы Амандос

6 сынып, Нұрым орта мектебі
Кербұлақ ауданы, Нұрым ауылы

Туған жер

Менің туған жерім Нұрым ауылы. Мен Нұрым ауылында өстім. Ауыл құмдауыт жерде орналасқан. Біздің ауыл «Алтынемел» МҰТП-нің аумағында орналасқан. Ұлттық паркте Айғайқұм, Қату, Ақтау, Бесшатыр қорғаны, Мыңбұлақ және қазақтың ғалымы, саяхатшы Ш.Уалиханов су ішкен «Шоқан бастауы» бар. Осы өңірде «Қызыл кітапқа» енген тораңғы ағашы мен бұталар, дәрілік өсімдіктері, уқорғасын, қызыл мия, қызғалдақ гүлдерінің сирек кездесетін сұрыптары кездеседі. «Алтынемел» МҰТП-не шетелден көптеген саяхатшылар келеді. Ауылымыз көркейген, көгалданған мекен болсын деп Құлжабаева Гүзел апай бізге үлкен-үлкен бақтар егіп берді. Осы ауылда өмірге келген ҚР халық әншісі Н.Нүсіпжановқа арналған үлкен бақ ашты. Бұл баққа алма, алмұрт, жаңғақ, жиде тағы неше түрлі жеміс ағаштарын отырғызды. Қоршау ретінде шетіне талдар мен көктеректер және жылдам өсетін қытай теректерін екті. Ауылдың солтүстік-батысына 5 гектар жерге күміс жапырақты теректі алқап егіп берді. Қылқанжапырақтылар ауаны жақсы тазартады және қыс мезгілінде де аулаға әдемі көрік береді.

«Гүлстан» журналының бас редакторы Құлжабаева Г.Ә. 2010 жылы күзде мешіттің жанына қылқанжапырақты бақ екті. Екі гектар жерге қылқанжапырақты шырша мен қарағайдың көшетін отырғызуға алып келді. Қылқанжапырақтыларды жерге отырғызуға ауыл тұрғындары, мектеп

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

оқушылары мен мұғалімдері де көмектесті. Нұрым орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі Т.Т. Нурманова апаймен бірге қарағайларды санап, ұзындығын, арақашықтығын өлшеп, арамшөптен тазартып, күнделікке жазып жүреміз.

Қарағайлы алқаптың ені - 50метр, ұзындығы - 400метр, ауданы – 2 гектар. Барлығы -12 арық. Тас жол жақтан бастағанда бірінші, екінші қатарға - түгелдей шырша, 3,4,5,6,7,8,9,10-қатар қарағайлар, бас және аяқ жақтарына шыршалар егілген. 11,12 –қатарға шыршалар егілген.

Еліміздің көркейіп дамуына өз үлесін қосып жатқан ауылымыздан шыққан Құлжабаева Гүзел апайға кішкентай бүлдіршіндер, мектеп мұғалімдері , әкімшілік , ауылдың адамдары да риза. Қазір ауылымыз гүлденіп тұр. Тайыржан атамның үйіне 6-түп алма,10-түп шие,5-түп алмұрт және 4-түп жаңғақ ектік. «Атаңнан мал қалғанша тал қалсын» деген мақал бекер айтылмаған ғой. Мен де ауылымның гүлденуіне, көгалдануына атсалысқым келеді.

Жүнісбек Заңғар

4 сынып, №35 мектеп-гимназиясы

Талғар ауданы,Бірлік ауылы

Жетекшісі: Нұқақызы Шарбану

Мен өсемін

Бейбіт, шаттық заманда
Күндей күліп өсемін
Ер жеткен соң халқыма
Адал еңбек етемін.
Қуанып әже, ата-анамды
Білім нәрін тоқимын
Өсіп жігіт болғанда.
Жасыл желекке бөлеп жерімді
Қуанып елімді
Алып тәуелсіз ел құшағынан
Мен бүгін қуат аламын
Өнегесін бабалардың
«Ой» мен «істі» биік-биік
Шыңдардан асырамын.
Білім мен тәрбие берген ұстаздарым
Туған ауыл қымбат маған

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Сіздердің қастерлі өнегелеріңізді жырлап бағам
Сіздерден алған қадір-қасиетті сезу үшін
Үлкен жүрекпен маған көзім керек.
Мен өсемін, өсемін
Ер жеткен соң еліме
Адал қызмет етемін.

Жүнісбек Тұнық

8 сынып, №35 мектеп-гимназиясы
Талғар ауданы, Бірлік ауылы

Менің асыл әжем

«Ауылыңда қартың болса,
Жазып қойған хатпен тең».

Балажандылық, бауырмалдылық шығыс халқына, оның ішінде қазақ халқына тән ежелгі қасиет. Жанұяда бала тәрбиелеудегі үлкен тұлға – анасы мен әжесі. Әжелердің ұстамдылығы, төзімділігі, сабырлылығы, еңбекқорлығы, қиыншылық атаулыға қажырлылықпен қараулары үнемі бізге үлгі болуға тиіс. Шоқан Уәлихановтың Айғаным әжесі, Абай атамыздың Зере, Мұхтар Әуезовтың Дінасыл әжелері қазыналы бұлақтың көзі болған әжелер.

Бала – жүректің мирасы деп қарайтын балажан адамдардың бірі – менің әжем, Шәрбану, 40 жыл ұстаздық еңбек етіп, мыңдаған шәкірт тәрбиелеп, бүгінгі күні құрметті демалыста. Жасы 66-ға толса да, тынымсыз еңбек етіп, мен оқитын №35 мектеп-гимназияда ата-аналар қауымдастығының төрайымы ретінде, бүкіл ата-аналарды ұйымдастырып, мектеп ауласын, ауылды көгалдандыру ісімен айналысады. Мектеп ауласын бүгінгі күн талабына сай жасыл желекке айналдыру үшін көп ізденіс қажет болды. Әжем ұстаздарды, ата-аналарды, оқушыларды Алматы қаласындағы әсем де, тағылымды «Гүлзар» қоғамдық бірлестігіне экскурсияларға апарды. «Гүлстан» Республикалық ылыми-танымдық журналға 2008 жылдан бастап мектеп басшылары, ұстаздар, оқушылар мен ата-аналар жыл сайын жазылып, оқып үйренудеміз. Осындай талаптану мен ізденіс нәтижесінде мектеп ауласында түрлі өсімдіктерден 14 композиция бой көтерді. Олар: «Бөтегүлдер алаңы», «Аршалар», «Ғылым композициясы», екі «Альпі шоқысы», «Кірпігүлдер алаңы», «Юккалар», «Жеміс-жидектер бағы», «Түлектер аллеясы», «Өсімдіктер әлемі», «Розарий», «Көп жылдық аласа бойлы гүлдер», «Әжемнің

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

кұрағы», «Қыран төбешігі» және рәміздер күні қарсаңында биыл еліміздің Елтаңбаларының бірі – «Көк байрақты» бозкілем өсімдігінен жасадық. Бұл композицияның авторы менің әжем Шарбану екендігін мен мақтан тұтам.

Әжем үнемі былай дейді: «Менің кәрілікке бой алдырмау себебім – ол қозғалыс, өзің сүйген істен алатын күш-қуат, ал жасыл өсімдік адам ағзасына тек жағымды энергия беріп отырады, ауырмайсың, әр кез көңілді жүресің, ұзақ өмір сүресің». Әжем мектептегі әрбір оқушыны, өз немересіндей көреді. Күнделікті іс-әрекет арқылы бала бойына адамгершілік ізгілікті дарытуға, туған ауылын, елін көгалдандыруға баулу

ісіне көп көңіл бөледі. Әжем мектепте «Сұлулық нәрі» атты жас гүл өсірушілер үйірмесін жүргізеді. Үйірме мүшелері өсімдіктер әлеміне деген қызығушылығын арттырып, іс жүзінде ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізуде. Базарбаев Саят «Таза болса табиғат, аман болар адамзат», «Бірлік Зерде», «Жүз жылдықтың жүз емі» атты ғылыми жоба жұмыстарын жүргізуде.

Мен, осы үйірме мүшесімін. 5 сыныпта «Жергілікті жердің дәрілік өсімдігі – итмұрын» тақырыбындағы еңбегім облыстық семинарда бағаланды. 7 сыныпта «Іле-Күңгей Алатау – флористикалық аудан қызғалдақтары» тақырыбындағы жұмысым «Өмір және ғылым» атты І-ші Халықаралық оқушылардың конференциясына қатысып «Ғылым шырағы» дипломы және Таланттар академиясының сертификатымен марапатталдым. Бүгінгі күні менің әжемнің ерен еңбегі нәтижесінде мектебім жаңаша үрдісте көгалдандырылды. Мектепте жылыжай бар. Жылыжайдағы әрбір істі әжеммен бірлесе үйірме мүшелері атқаруда. «Балаларым – мына нарықтық кезеңде жылыжайды меңгеру нағыз табыс көзі екенін есте сақтандар» - дейді асыл әжем. Әжем мектепте «Әжелер шапағаты» атты әжелер ансамблінің жетекшісі. Ұлттық салт-дәстүрді, әдет-ғұрпымызды жас жеткіншектерге дәріптейді. Міне, менің асыл әжем өз бойындағы адамдық асыл қасиеттерімен мені және інім Заңғарды сусындатуда. Гүлді өсімдіктерді өсіру, күту, көгалдандыру жұмыстары үнемі ізденіс, тәжірибе алмасу, гүл мәдениетін меңгеруге байланысты өзгерістермен жаңалықтарды біліп отыруды және көруді талап ететін сала екен. Сондықтан да, әжем Атакентте өтетін (сәуір және қараша айларында) көрмелерге, аудандық, облыстық, республикалық семинарларға үнемі қатысып отырды. 2009 жылы мамыр айында Халықаралық «Қызғалдақтың отаны – Қазақстан» атты фестивальде мен, 5 сынып оқушысы, Алғыс хат және Құрмет грамотасымен марапатталдым. Мен бұл жетістікке жетуім біріншіден мәпелей отырып үйреткен әжем болса, екіншіден Гөзел Құлжабаева апай мен Батима Қабдолданова апайдың ақыл-кеңес, іс-тәжірибелерінің нәтижесі екендігін мақтанышпен айтамын.

Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область

Изаева Қаламқас

9 сынып, № 2 орта мектебі
Қапшағай қаласы

Қазақстан тілімен егіз

Мен бақыттымын... Себебі мен ынтымағы жарасқан, бірлігі ұласқан елде тұрамын. Бақыт бірлігі мен ынтымағы бар елге қонады екен. Демек, мен бақытты жерде туған елімнің бақытты перзентімін. Достығы дархан елімнің аты – Қазақстан! Туған елім – тірлігімнің айғағы. Тілім барда айтылар сыр ойдағы, Өссе тілім, мен де бірге өсемін, Өшсе тілім, мен де бірге өшемін! – деп, ақын Әбілдә Тәжібаев ағамыз жырлағандай тіл қай елде болса да қастерлі, құдіретті. Ол достықтың кілті, ынтымақтастықтың бастауы, ырыс – берекенің алды, ұлттың әрі жаны, әрі ары. Тіл жай сөз емес, өмірдің талай сынынан өткен, өскелең талаптарға сәйкес өрістей түскен толыққанды ақиқат десек, жаңыла қоймаспыз. Тілсіз қоғамның қандай түрі болса да өмір сүре алмақшы емес, ол тілдің өзі қоғам бар жерде ғана пайда болып, өмір сүреді. Демек, қоғамнан тыс, бөлек тіл жоқ. Тіл – қоғамның жемісі. Тіл әрбір адамға ана сүтімен бірге еніп, қалыптасады.

Тіл байлығы – әрбір елдің ұлттық мақтанышы. Ол – атадан балаға мирас болып қалып отыратын баға жетпес мұра. “Тіл туралы” заңдағы “Қазақстан халқын топтастырудың аса маңызды факторы болып табылатын мемлекеттік тілді меңгеру – Қазақстан Республикасының әрбір адамзатының парызы” – деген. Әрине ұлттың ең бірінші, ең қасиетті сипаты – оның ана тілі. Ұлт анасы тіл болып есептеледі. Сонымен бірге ұлттың өмір сүруінің бірінші шарты. Конституциямыздың жетінші бабының бірінші тармағында Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік тіл – қазақ тілі деп анық жазған, Ата Заңымыздан туындаған “Тіл туралы” Қазақстан Республикасының заңында да осы жағдай берік қамтылған. Біздің азаматтық парызымыз – тіл заңындағы талаптар да жүйелі түрде жүзеге асыру. Ол тілдерді қолдану мен дамытудың 2001-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламаларынан да көрініс тапты. “Тіл – біздің тұтастығымыз”, “Тіл тағдыры – ел тағдыры” деп те айтып жүрміз. Сондықтан әр адам өз ана тілін көзінің қарашығындай қорғауға, оның орынсыз шұбарлануының қандайына болса да қарсы тұруға тиіс. Туған тілдің абыройын асқақтату – әрбір адамзаттың абзал борышы. Біздің барша ұлттық келбетіміз бен болмысымызды, салт-санамыз бен дініміз осы ұлттық мәдениет пен тілімізде жатыр.

Тәуелсіз елдің елдігі жас ұрпағын парасатты да білімді, іскер де қабілетті, отансүйгіш те ұлтжанды тұлға етіп қалыптастыруда мемлекеттік тілдің атқаратын қызметі орасан зор. Егеменді ел болып, ес жиып, етек жия

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

бастаған бұл күндері осындай ойға қонбайтын, солақай сорақыларды көбен көріп, қолмен ұстай отырып қазақ тілі мәселесі жөнінде толғанбай тұра алмаймыз. Тіл – таусылмайтын байлық. Қанша тіл білсең, өзгеден сонша кез биіксің. Дегенмен, алдымен туған еліңнің мемлекеттік тілін білуге міндеттісің.

Қазақ тілі - өте бай тіл. Ол шаруашылықтың бар саласын өркендете түсуге себепші күш, халқымыздың мәдени дәрежесін көтере беруші пәрменді құрал, жұртшылықты жаппай отаншылдық рухта тәрбиелеудің құралы, қуатты қаруы. Амал не, осындай әдемі туған тіліміз бола тұра өзге тілде сөйлейтіндер де көп болды. Тіпті туған тілден безетін сорақыларды да көргеніміз бар.

Төл тілде сөйлеуден безу ақ сүт беріп, асыраған анаңды ұмытумен бірдей. Осы кезде Паустовскийдің: “Туған тіліне жаны ашымаған адам – жәндік,” – деп, ашына айтқаны ойға келеді. Ана тілін ұмытқан адам өз халқының өткенінен де болашағынан да қол үзеді. Ана тілі – ар өлшемі. Олай болса, тілді шұбарлау – арды шұбарлау, көңіл тұнығын лайлау. Ұлттың мәдениеттің гүлденуі мен адамдардың тарихи қалыптасқан тұрақты қауымдастығы ретінде ұлттың өзінің болашағы ана тілдің дамуына, оның қоғамдық қызметінің кеңеюімен тығыз байланысты. Сондықтан туған тілге деген сүйіспеншілік бала кезеңнен басталуы тиіс. Айналады танып білу, туған тілінді білуден басталады.

Биыл көк байрағын көтерген Тәуелсіздікке 20 жыл. Жиырма жылда еліміз дамып, еңсесін көтеріп, басқа елдермен терезесі теңелді. Халық болып, ел болып Ата Заңымыз қабылданды. Аспан түстес Туымыз, халықты елдікке, бірлікке шақыратын Әнұранымыз, Елтаңбамыз бар. Қастерлі де қасиетті тіліміз бар.

Осының бәрі – Тәуелсіздігіміздің айғағы, биік шыңы. Асқарлы биік таулар, мөлдір таза бұлақтар, кеңжайлау, жұпар иісті ауасы бейбіт өмірімізге әсем көрік беріп тұрғандай. Міне, мен осындай заңғар биік, достығы мызғымас берік Туған жерімді сүйемін! Құтты болсын елдігің.

Туған елім, топырағыңа не жетер?
Өз басыңа нелер келді, не кетер?
Отанынсыз тірі жандар не етер,
Отаным жоқ, жетіммін мен деп өтер.
Таң шапағың айналайды жүзімді,
Сағындым мен қысың, жазың, күзіңді.
Жүрегіме мәңгі салған ізінді,
Елестетіп бір тамшы жас үзілді.

Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область

Қадырман Диана

9 сынып, №2 орта мектебі
Қапшағай қаласы

Менің Отаным – Қазақстан

Туған жер – адам өмірінде киелі орын алады. Нақты осы жер оны елімен, өткенмен және болашақпен байланыстырады. Міне, сондықтан да тіпті балалық шақтан бастап-ақ адамда Отанға деген махаббат сезімі оянады. Әрбіріміз үшін Отан ошақ басынан басталады: туған жер, туған көше, туған қала. Менің Отаным кішкентай болса да, мен үшін аса қымбат жер Қапшағай қаладан басталады. Дәл осы жерде менің көңілді де, шаттықты, уайымсыз балалық шағым өтті. Үйдің маңындағы аулада ойнағаным және бала-бақшаға барған көше әлі есімде. Сол кезде ол маған өте ұзын болып көрінетін. Мұнда көлік сирек жүретін, бірақ серуендеп жүретін адамдар көп болатын. Иә... Туған жер ұзаққа қиып жібермейтін. Сен әрқашан өзің бармасаң да, оймен қиялдап туған көшені, есіктің алдын, «Қызым, үйге кір...» деген ананың сөздерін еске түсіресің. Жүректің әлсіз дүрсілі естіледі. Қазір бой жеттім, бірақ та өмір бойы мен үшін балалық шақтағы туған аула мен көше – менің кішкентай Отаным. Сонымен бірге мен елімнің бір бөлшегімін, оның бүгіні мен болашағымын.

Мен туған және өскен жері біртұтас болғанда ғана адам бақытты болады деп ойлаймын. Мен қандай бақыттымын, өйткені сен барсың – менің Қазақстаным!

Сен барсың менің жанымда,
Көктемнің гүлі ашылған!
Балалық шағым қасында,
Тағдырым сенсің, Қазақстан!

Мен үшін Отан – құндылықтарды материалды тасымалдаушы емес. Бұл жан сезімі! Сенің әрқашан оймен болса да оралғың келетін Жердің рухани бұрышы.

Бұл біздің де, біздің Президенттің де үлкен жетістігі. Біз, жастар бүгінгі табысымызды бекіте отырып, жаңа асуларға жету үшін көп еңбек етуіміз қажет. Біз оған дайынбыз.

Менің Қазақстаным неткен міне: бейбіт, еркін, бай, көп ұлттығы. Шынымен мұндайм елді жақсы көрмеуге болмайды ма? Біздер біздің ел өткеніміз мақтанамыз, біз өмір оны осы атымен ортақ келешек арнаймыз.

Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область

Қазбекова Анеля

7 сынып, №2 орта мектебі
Қапшағай қаласы

Отаным – алтын ұям бесігім

Отанға деген махаббат пен сүйіспеншілік, анаға деген махаббатпен тең.

Менің Отаным – Қазақстан. Қазақстанда дүниеге келіп, осында өсіп жатырмын. Қазақстандай елім болғанына, қандай елдерде, мемлекеттерде жүрсем де мақтана аламын. Қазақстан жер көлемі жағынан Дүниежүзі бойынша тоғызыншы орында. Кең байтақ жеріміз біз үшін мақтанышқа тұрарлық. Қазақ елінде 16 млн-ға жуық халық тұрады. Әрине, бұл өзге мемлекеттерге қарағанда орташа көрсеткіш. Қазақстанда 150-ге жуық өзге ұлт өкілдері өмір сүреді. Бұл нәтижеге жүгіне отырсақ, Қазақ елі өзінің жері сияқты кең пейілді, қонақжай, бірлігі мен ынтымағы жарасқан ел екеніне көз жеткізуге болады. Қазақстан тәуелсіз мемлекет. Сондықтан да оның өз әнұраны, президенті, рәміздері бар. Қазақстан Тәуелсіз мемлекет болғандықтан өзінің ұлттық валютасы да бар. 1993 ж. 15 қарашада Қазақстан Республикасының Ұлттық валютасы «теңге» болып қабылданды. Қазақ елі өте дамыған мемлекет. Оны басқа шетелдіктерде мойындаған. Себебі, Қазақстан соңғы он жылдың ішінде дами түсті, көркейіп, өз экономикасын жақсартып, ішкі – сыртқы саясатын дұрыстады. Қазақ елінің ұлан байтақ жерімен ғана емес таби өнеркәсіп жөнінен ерекшеленеді. Қазақстан мұнай мен газ, химиялық өнеркәсібіне өте бай ел. Көмір де қазып алынады. Химиялық өнеркәсіпте алтын, күміс, темір, мыс, қорғасын, мырыш және т.б бар. Пайдалы қазбалардан негізінен ванадий, скандий, теллур алынады. Өзге шетелдіктермен саудаласып, экономикасын дамытуда.

Қазақстан күн сайын дамып, көркейіп жатыр. Осындай елмен әрине мақтанасын. Қазақ елі мақтанышқа тұрарлық ел. Әрине, осы жетістіктеріміздің бәрі Елбасымыздың арқасында.

Отаным – Қазақстан туған елім,
Ойнап күліп ер жеткен туған жерім.
Өсе бер өркендей бер, Елім менің,
Ардақтап мәңгі мен сені өтермін.

Отаншыл болу – ең алдымен өткенді білу. Осынау қойнауы қазынаға толы байтақ даланың әр пұшпағын бабаларымыз ақ найзаның ұшымен, білектің күшімен қорғағанын ұмытпау – парыз.. Отан сенің отбасыңнан, аядай ауылыңнан, сол жердің тасынан, суынан, топырағынан

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

басталады. Қазақ жері – киелі, қасиетті. Оны малмен, ақшамен, алтын-күміс, асыл тастармен бағалауға келмейді.

Отаншыл болу – ұлтжанды болу. Ұлтсызда Отан жоқ. Болмақ емес. Ата салттың қадіріне жетпеген, ана тілін ардақтай алмаған бозөкпе отаншыл болып жарытпайды. Қай жерде «қарны тоқ, көйлегі көк» болса, сол жерді жайлы мекен санайды.

Отаншыл болу – бір-біріңе бауырмал болу. «Жақыныңды жаттай сыйла, жат жанынан түңілсін» дейді дана халқымыз. «Біріңді қазақ, бірің дос, көрмесең, істің бәрі бос» дейді кемеңгер Абай.. Ынтымағы жарасқан елді көргенде, жаудың құты қашады. Бірлігіміз барда тас қамалдай берікпіз.

Қай кезде де азаматтың өз Отанының алдында парызы болады. Азаматтың қасиетті борышының бірі – Отан алдындағы парызын өтеу. Кез келген адам бейбіт заманда да Отанын қорғай алады. Ол дегеніңіз қолға қару алу емес, өз Отаныңның білімді, өркениетті, салауатты перзенті бола алу.

Қайдарова Жансая

8 сынып, М. Арын атындағы №24 лицейі
Талдықорған қаласы

Менің Отаным – Қазақстан

Менің Отаным – егеменді, тәуелсіз Алтаймен Атыраудың, Арқа мен Алатаудың арасын ен жайлап, еркін көсілген Қазақстан мемлекеті. Жүз жиырмадан аса ұлт өкілдері мекендеген, төрт түлігі маңыраған, өндірісі өркендеген кең байтақ Қазақстан елінде тұрғаным – мен үшін мақтаныш! Қазақстанымның айта кететін ерекшелігі ол - дүние жүзінде жер көлемі жағынан тоғызыншы орын алады және пайдалы қазбаларға бай.

Мен үшін және басқа да отандастарым үшін халқымызға ғасырлар бойы арман болған тәуелсіздік ұстанымын биікке көтеретін Тәуелсіздік күні – қастерлі мереке. Өйткені бұл Тәуелсіздік күні бізге оңай жеткен жоқ. Бізді бұл күнге дейін жеткізген ұмтылмас оқиғалар – ұлт-азаттық көтерілістер, соғыстар бұлардың бәрі ел жүрегінде өлмес мұра ретінде сақталып қалуы керек. Елімнің тәуелсіздігін алып беру үшін барын салған хан-сұлтандарды, батырларды, ірі тұлғаларды тарихқа өлшеусіз үлес қосқаны үшін ардақтап, олар жүрегімізде ұлт мақтаныштары ретінде сақталуы керек. Қазағымыздың ежелгі шежірелері – бүгінгі буын арқылы келер ұрпақтың бойына жастайынан сіңірілуі керек.

“Қазақстанның болашағы жастарда” демекші әрбір қазақ жастарының сана-сезімінде отансүйгіштік, елжандылық сезім болуы тиіс. Сондықтан

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

жастарға артылатын талаптар да көп. Қазақ жастары яғни, біздер мал шаруашылығымен айналысқан ата-бабаларымыздан қалған алтындай қымбат салт-дәтүрлерімізді бағалауларымыз, ежелгі шежіремізді білуіміз, ірі тұлғаларымызды ұмытпауымыз керек. Ата-бабамыз ежелден “нағыз қазақ – қазақ емес, нағыз қазақ - домбыра”, - деп домбыраны ерекше бағалап, тіпті әрбір үйде домбыра ілініп тұруы керек және ол осы үйге тек бақыт алып келеді деп те санаған. Қазақтарда сол кезде суырып-салмы ақындар қатысуымен өткізілетін айтыс дамыған. Және қазақта мағынасы өте терең, жүрекке жылы бірнеше күйлер бар.

Менің ойымша, осындай күйлерді естіп өскен балада міндетті түрде отансүйгіштік сезім қалыптасады. Еліміздің ары қарай өркендеуіне ат салысқымыз келсе, алдымен тарихымызды білуіміз тиіс. Бізді қой үстіне бозторғай жұмыртқалаған осы күнімізге жеткізген ірі тұлғаларымызды өлді деуге келмейді. Өйткені олардың өзі өлгенімен, олардың есімі біздің жүрегімізден ешқашан өлмейді. Сондай ата-бабаларымыздың жолын біз де жалғауымыз керек. Бірлік береке – біздің басты байлығымыз, құн жетпес қазынамыз, тұғырымыз – тыныштық, тірегіміз – тұрақтылық, тілегіміз татулық болса еліміздің тарихы төрінен табылады.

Қайырсапина Индира
9 сынып, №2 орта мектебі
Қапшағай қаласы

Батыр туралы

«Батыр қол бастар,
Көсем жол бастар».

Адамның жеке басының алғашқы қалыптасуы отбасынан басталады. Оның ер жетіп өсуі, бойындағы алғашқы адамгершілік белгілері отбасында қалыптасады, сондықтан да туған үйдің жылуы – оның көкірегінде көп жылдар бойы сақталып, мәңгі есінде жүреді. Ақын сөзімен айтқанда: «Отбасы – табиғат сыйлаған кереметтердің бірі», - десек артық емес. Жеке адамның бойындағы ар-ұяты, ақыл-ойы, адамгершілігі, басқа адамдармен қарым-қатынаста, мәдениеттілікті тәрбиелеуде отбасы алғашқы қадам. Сондықтан, отбасы өте қажетті, басқадай ешнәрсемен өзгертуге (ауыстыруға) болмайтын баспалдақ.

Отбасы – сыйластық, жарастық орнаған орта. Отбасы – бала тәрбиесінің ең алғашқы ұжымы. Отбасының басты қазығы, алтын тіреу діңгегі – бала.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Баланың тәрбиелі болып өсуіне берекелі отбасының әсері мол. Отбасының әрбір мүшесі, өзара сөйлесіп, не болмаса ата-ананың, баланың міндетін атқару ғана емес, береке-бірлік, сүйіспеншілікпен араласса, босағасы берік, шаңырағы биік отбасына айналары сөзсіз. Ата мен ана – бала тәрбиесінің қамқоршысы, батылдыққа, батырлыққа, ерлікке, табандылыққа, отанды сүюге тәрбиелей отырып үлкен үміт күтеді. Сол сияқты отанын қорғаған батыр бабамыз Бөгенбай батырды барлық қазақ баласы біледі.

Бөгенбай Ақшаұлы, Қанжығалы Бөгенбай (1680-1775 кейбір деректерде 1776-1778) – қазақ халқының жоңғар шапқыншылығына қарсы азаттық күресі тарихында ерекше рөл атқарған батыр, қолбасшы. Қаратау бөктеріндегі Бөген өзені бойында туған. 18 ғасырдағы қазақ батырларының жасы үлкен ақсақалы болғандықтан оны халық аңыздарында ардақтап «Қанжығалы қарт Бөгенбай» деп атап кеткен. Қарабалта түбінде қырғыздармен болған шайқаста Бөгенбай батыр 77 жаста болған деседі. Арғынның қанжығалы руынан, батырлар әулетінен шыққан. Атасы Әлдеуін батыр Есім хан әскерінің қолбасшысы, әкесі Ақша батыр Тәуке ханның 80 мың қолын басқарған сардар болған.

Бөгенбай 1708 жылы (кейбір деректерде 1709 жылы) Әз Тәукенің бұйрығымен 30 мың жасақты бастап, қазақ елінің берекесін ала бастаған казак-орыстарды түре қуып, Еділден әрі асырып тастағаны туралы деректер сақталған. Осы ұрыста Бөгенбай алғаш рет ерлігімен көзге түскен. Батыр жоңғарларға қарсы 100-ден астам шайқасқа қатысқан. «Қазақтың қамал-қорғаны» (Бұхар жырау) баһадүр Бөгенбай қазақ халқының Абылай хан бастаған ұзақ жылдарғы ұлт бірлігі күресінің ұйытқысы болған.

1710 жылы Қарақұмда өткен үш жүз қазақтарының құрылтайында бүкілқазақтық жасақ құрылып, жоңғар шапқыншылығына тойтарыс беру жоспары талқыланды. Бұл жиында көшіп кетіп жан сақтауды ұсынғандар да болған, бірақ сол кезде ерлігімен әйгілі болған рубасы Бөгенбай бұндай әрекеттердің бәрін тыйған. Осы құрылтайда Бөгенбай батыр үш жүздің бас сардары болып сайланған. 1726 жылы Бөгенбай бастаған қазақ қолы Бұланты өзенінің бойында қалмақтарға қарсы күйрете соққы берген. 1727 жылы көктемде Қожаберген бастаған қазақ-татар жасағымен тізе қосып, Бөгенбай бастаған қазақ-ноғай-қарақалпақтың біріккен әскері Нияз, Аюлы тауларының етегінде жоңғарлармен болған шайқаста жеңіске жеткен. «Аңырақай шайқасында» Орта жүз қолын басқарған Бөгенбай батыр Қаракерей Қабанбай, Шақшақ Жәнібек, керей Жәнібек батырлармен тізе қоса отырып, қазақ елінің тұтастығын сақтап қалуда ерекше ерлік көрсеткен.

Бөгенбай Жайық, Ойыл, Жем өзендері бойы мен Ерейментау, Қарқаралы, Аягөз, Түркістан, Шу бойы, Жетісу өңірі, Қырғыз жерлеріндегі шайқастарда қол бастаған. 1756-1758 жылдары бірінші рет Шығыс Түркістанға келген қытай әскерімен болған әйгілі Талқы соғысында қытай

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

әскеріне қатты соққы беріп, оларды Үрімшіден асыра қуған. Батыр жорықтарын, қоғамдық істерін 1696-1697 жылдардағы жоңғар қалмақтарымен шайқастары, 1710 жылғы Қарақұмда бүкіл қазақ елі жасағының қолбасы болуы, 1723-1729 жылдардағы қазақ елінің жоңғарлардан жаппай жеңілісі мен онан кейінгі халқымыздың сыртқы жауға берген тойтарыстарын ұйымдастыруы, 1731-1735 жылдардағы орта жүз бен Ресей қарым-қатынасын ыңғайластыру шараларын жүзеге асыруы, 1750-1760 жылдардағы Алтай-Тарбағатай, Жетісу жорықтарын ұйымдастыруы деп 5 кезеңге бөліп қарастыруға болады. XVIII ғасырдың отызыншы-қырқыншы жылдары Бөгенбай батыр, көрші елдермен келіссөздер жүргізу мәселесіне етене араласқан. 1761 жылы Абылай ханның ұлы Әділ жүргізген Қытай империясы мен Қазақ хандығы арасындағы келісімге қатысқан.

Бөгенбай жасы ұлғайған шағында ауырып қайтыс болған. Мәйітін Түркістандағы Қожа Ахмет Яссауи мешітіне жерлеу үшін батырдың денесін таза арулап, былғарыға орап, қыс бойы сөреге қойып сақтаған. 1776 жылы көктемде баласы Тұраналы мен қанжығалы Айтбай Аткелтірұлы бастаған елдің игі жақсылары батырдың сүйегін нарға теңдеп, Түркістанға жеткізіп, Қожа Ахмет Яссауи мешітіне жерлеген. Бөгенбай батырдың денесі сөреге қойылған жер бүгінге дейін Ереймен өңірінде «Бөгенбай сөресі» деп аталады. Бөгенбай батырдың ерлігін Қожаберген жырау «Елім-ай» атты тарихи дастанында жырлап, «Ер Бөгенбай» аталатын қисса шығарған. Бұқар, Үмбетей, керей Жанкісі, Сегіз сері Бөгенбай батырға дастандар арнаған. Батырдың баласы Тұраналы, немересі Бапан би, оның баласы Сәбден (Саққұлақ би) де өз заманында атақты адамдар болған. 1991 жылы Астана-Павлодар, Ерейментау-Павлодар тоғысқан жол торабында Бөгенбай батырға арнап ескерткіш орнатылды. 2007 жылы Астана қаласында Бөгенбай батыр мен Сарыарқа даңғылдарының қиылысына ескерткіш ашылды.

Менің тұжырымым бойынша барлық қазақ батырлары тәуелсіздік жолында көп ерліктер көрсеткен. Бөгенбай батыр ел рухы мен батыр рухының биіктігін барлық құндылықтан жоғары қояды. Елдің мүддесі Бөгенбай үшін қымбат, халқының тағдыры жау табанына басылмауы жолында жан аямай күрескен Бөгенбай батыр ерліктің, отаншылдықтың үлгісі.

Қазақ осындай батырлардың арқасында тағдыры мен келешегін қорғап калған. Отан өз батырларымен бай. Отанның қорғаушыларсыз, мемлекет жоқ. Батылдық, Отан сүйгіштік, достық - нағыз батырдың сапалары. Батырлар болып дүниеге келмейді, олар болып қалыптасады. Балалық шақтан кішкентай балаға отаншылдыққа, құрметке тәрбиелеу керек. Атамекен үшін ата-аналарға нағыз жігітті тәрбиелеу керек ғой! Халықта дана мақал-мәтелдер бар: "Ер жігіт ел үшін туады, ел үшін өледі", "Ер барда - ел қор болмас" және тағы басқалар.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Менің пікірімше, ең басты, ең негізгі батырдың сапасы - бұл отаншылдық. Отаншылдық - бұл туған жерге, өз халқына, ұлтқа деген сүйіспеншілік. Бірақ олар бізді біртұтас халықпен болуды оқытты, және ештеңе, ешкімді жасқану жоқ. Біздің уақытымыздың батырлары - дәрігерлер, мұғалімдер, құтқарушылар. Дәрігерлер және құтқарушылар күнбе-күн көп өмірлерді сақтап қалады. Мұғалімдер балаларды оқытады, тәрбиелейді. Міне, біздің батырларымыз! Біздің әжелеріміз, аталарымыз - қаһармандар! Біз оларға ашық аспанмен міндеттіміз. Олар соғысты, еңбектенді, олар тастамады! Біздің ұрпаққа бұл адамдардың ұқсауы керек... Және, әрине, әр адамның ең басты, ең сүйікті батыры - бұл ана. Ол өмірді сыйлады.

Ең бастысы - өзі үшін өмір сүру емес, ол туған жер үшін өмір сүру.

Құмар Әсемгүл

10 сынып, №3 орта мектебі

Жетіген ауылы

Жетекшісі: Жексетова Ә.С.

Қазақстан - кеше және бүгін

Сонау «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұлама» кезеңінен бастау алар қазақ халқының тарихы тереңге жайылған. Егеулі найза қолға алып, атқа қонған батыр бабаларымыз «Ақ найзаның ұшымен, Ақ білектің күшімен» осы бір ұлтарактай жер үшін қан майданда қан кешіп, қасық қаны қалғанша тәуелсіздік жолында құрбан болды. XVI-XVII ғасырларда жоңғар қыспағынан қашып, көршілес жатқан Ресей мемлекетінен пана іздей барған аңғал да аңқау, еңбекқор қазақ елін орыс басшылары біржола қол астына алуды көздеп, сол мақсатына жетеді. Сол кезеңнен бастап қазақ халқы II ғасырға жуық тәуелсіздік аңсап, сол жолда қанша қазақ боздақтары қыршыннан қиылды. Азаттық қазақтың ежелгі арманы еді. Түлкі бұлаң тарихтың нешеме бұрылысында ел азаттығы үшін талай тарланның тақымындағы тер кеппеді. Ат үстінде өткен ғасырлар көп болды. Қазақтың соңғы ханы Кенесары азаттық үшін күресте айрықша қылыш сермеді.

Сонау ғасырлар қойнауының қатпар-қатпар белесінен байқасақ, ежелден –ақ ру-тайпаларымыздың өз жерін еш жауға бастырмаған, ұлын құл, қызын күң еткізбеуге батырлық ержүректігін, жауына қатал, досына адал, шыбын жанын шүберекке түйіп, садақ ұстап қол күшіне сеніп, найзаның ұшына үкі таққан ұлдары мен қыздарының жауынгерлік үлгісі бізге аманат болып жеткен.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Ел басына күн туғанда халықты жаудан аман алып, еркіндік жолында жанын пидә еткен жаужүрек батырларымыз елдің елдігін, ердің ерлігін сақтап калды. Бабамның қаны сіңген киелі топырақ сол қазақтың ержүрек перзенттерінің арқасында осы күнде бізге жетіп отыр.

Абай, Шәкәрім, Ыбырай дәуірі қылыштан гөрі қаламға жақын болды десек артық айтпағанмымыз болар. XX ғасырдың бірінші жартысында тарих беттерінде қазақ зиялылары жарқырап көріне бастады. Солардың бірқатары Алаш үкіметін құрып, жан-жақта шашырап жүрген қандас бауырларды бір шаңырақ астына жинауға талпынған «Алаш» деп халыққа ұран тастап, жеке мемлекет болуды армандаған Мағжан Жұмабаев, Міржақып Дулатов, Әлихан Бөкейханов, Сәкен Сейфуллин, Жүсіпбек Аймауытов тағы да басқа қазақтың зиялылары еді. Қазақ елі өзінің автономиясын жариялағанда Жеке ел болдық деп қуанған қазақтардың бұл қуанышы ұзаққа созылмады. Сол кезеңдегі Кеңес өкіметі алаш туының астына біріккендердің бәрін біртіндеп құртты. Ең алдымен құрбан болған – Жүсіпбек Аймауытов еді.

Ал, 1937-1938 жылдары 125 мың қазақ зиялыларының көзін жойған. Олардың бар кінәсі өз ұлтының мұңын мұндап, жоғын жоқтағандығы, көзінің ашық болғандығы, жоғары білімді, бетке ұстар азаматы болғандығы.

Осынша болған әр түрлі қиыншылықтың ең сорақысы– 1949 жылдан қазақ халқы атом полигондарының сынағына тасталды. Қазақ қоян құрлы болған жоқ. XX ғасырда дүние жүзіндегі бір де бір ел қазақ көрген азапты көрген жоқ. Аяулы Отаным - Қазақстан – ядролық қарудың қасіретін әлем бойынша ең көп тартқан ел. Оның талай ғасырға жететін тарихын қозғасақ, бабалардың басынан кешкенін көзге елестетсек, көздің жасын тия алмаспыз.

1991 жыл... 16 желтоқсан... Бұл күн қазақ тарихының парақтарында алтын әріптермен жазылды. Дәл осы күні сан ғасыр армандаған бабаларымыздың арманы орындалды. Қазақ елі өзінің тәуелсіздігін жариялады. Қаншама рет туы тігіліп, қаншама рет туы қайта қисайған, қаншама мемлекеттің құрамында болып, қаншама рет мемлекетсіз қалған әрі көне, әрі жас қазақ халқы қайтадан әлемдік дүбірге қосылып, әлем елдерімен иық тіресті. XX ғасырдың сүргінін бастан кешіп, жаңа мыңжылдықтың табалдырығын жаңғырған қалпында аттаған Қазақстан өзінің барша төлтума болмысын, жарқын да бай мәдениетін, ғасырлар қойнауында қалыптасқан салт-дәстүрін, қызық та қилы-қилы тарихын әлем халықтарының алдына жайып салып, құлдығы мен зорлығы жоқ жаңа өмірді жаңғырту үшін, еңбек пен мәдениетті жарастыру үшін, сұлулық пен парасаттың салтанат құруы үшін, жаппай келісімі жарасқан адамзатпен бір сапта болу үшін жаңаша өмірге қадам басты. Байтақ ел, күн сәулетті Қазақстан бүгінде дамудың даңғыл жолына түсті. Өлшеусіз табиғат байлығымен ғана емес, ең алдымен сан түрлі ұлттардан құралған халқының ауызбірлігімен аты шықты. Бүгінгі Қазақстан - өзі орналасқан аймақтың ғана емес, бүкіләлемдік

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

проблемаларды талқылауда және шешуде ықпалды рөл атқаратын ел. Қазақстан Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың пікіріне әлем саясаткерлері ықылас қоятын болды. Тәуелсіздігімізді жариялағаннан бергі мезгіл ішінде көптеген елеулі табыстарға қол жеткіздік. Бұл Президентіміздің жүргізіп отырған парасатты көреген саясатының нәтижесі – Еліміздің тыныштығы мен қауіпсіздігінің, көп ұлтты Қазақстан халқының жарастығы мен ынтымақтастығының арқасында болып отыр.

Қазақстанның табиғаты таңғажайып: мұнда аспанмен тілдескен мұзарт шыңдарды, тұңғиығы тұнжыраған жұмбақ көлдерді, ақ жал толқындары асау арғымақтардай көкке шапшыған шалқар теңізді, күні от шашқан шөлейтті, арналы өзен, ну орманды көруге болады. Қазақстан картасы – қазына картасы қазір. Даласы дархан, топырағы қасиетті, қойнауы қазыналы. Қазынаның барлығы да қазақ жерінің топырағында тұнып жатқанын екінің бірі айтпай- ақ біледі.

Мамытбай Асқар

11 сынып, Қ.Байғабылұлы атындағы орта мектеп
Райымбек ауданы, Тоғызбұлақ ауылы
Жетекшісі: Бөтеева Салтанат

Тәуелсіздік-тұғырым

Қарт тарихпен тілдессек, ұлы дала қазақ деген халықтың жер бетіндегі ізі үш мың жылдың төңірегінен көзге түседі екен. Арғы тегі ғұндар мен сақтардан құралған халық содан бері – ақ жерін жатқа жайлатпай, елінің еркіндігін қорғап келеді. Әлемге апат әкелген Шыңғыс шеруді де, жоңғарлардың жойқын шабулы да оның атын жер бетінен өшіре алмады. Өте арыға бармай-ақ «Ақтабан шұбырынды» заманыны үңілсек, тұлпар мініп, беліне қылыш байлаған батырлар еркіндікті бәрінен де қымбат санағанынан көз жеткіземіз.

Ел мен жердің жел жағына шығып, қар жастанып, мұз төсеніп жүріп, елін, жерін басқыншы халықтардан тазартып, қорғап қала береді. Шалқар сахарада еркін өмір кешкен ежелгі халықты XX ғасырдың ғаламат сойқаны тас-талқан етті. Жоңғар шапқыншылығынан кейін қазақ жеріне енді патшалық Ресей ауыз салды. Қазақтар сәнді көштері қаздай тізілген жазиралы мекенінен ығыстырыла бастады. Бұлақты, көгалды, шұрайлы қоныстарды шақырылмаған қонақ «қара шекпенділер» иемденді. Соған қарап «Кеттің ғой тым болмаса мал баға алмай» деп,-күңіренді Абай.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Қазан төңкерісінен кейін қазақ халқы ұжымдастырудың солақай соқпағына ұрынды. Голощекиннің қансоқты қақтығысын бастан кешті, әлемде ала бөтен жұтқа жалықты. Отыз жыл бойы сталиндік ылаң жайлады. Осының бәрі еңсені еңкейтіп, ұлттық дәстүрден, ізгі мәдениеттен, тіпті, туған тілді де айыру апатына дейін алып келді. Ұлттық байлықтарсыртқа қарай ағылып, табиғаттан түс, көлден су, дәннен дәм қашты. Атамекен отан ошағына айналды.

Алайда, бостандық бұлттан шыққан күндей жарқ ете қалмағаны ақиқат. Иә, бостандыққа жету жолының ауыр болғаны талай өмір сабағынан жұлынып, талай боздақтардың басы кеткенінен аңғаруға болады.

Ғасырға бергісіз жыл бар. Күллі ғасырдың арман-тілегін аспандатқан, абыройымен жүзеге асырған талай істер бар. мұның алғашқысы бірнеше ғасыр бабаларымыз бен әкелеріміздің аңсаған арманы орындалған 1991 жыл болса, ал соңғысы ұлт-азаттық қозғалысының асау арнасы тәуелсіздіктің тұғырына табан тіреген жылдар. Біз үшін тәуелсіздіктің алғашқы тың жылы-тәуелсіздікті қызықтаған желпінісінің емес, оның қиын да күрделі тағдырын ойлаған тебіреністің жылы болды. тәуелсіздіктің он жылы-жоғалғанымыздың көзі, іздегеніміздің өзі екені ақиқат. Үшінші мыңжылдық табалдырығынан дүние жүзінің айтулы елдерінің қатарында Қазақстан Республикасының аттап тұрғаны да қандай мақтаныш!

Осы жылдар ішінде біз неге жеттік? Өз жағдайымызды тәуелсіздік жолындағы қиын күреспен салыстырғанда жеткен жетістіктеріміз көп. Өз елдігіміздің белгісі рәміздерімізді, Ата Заңымызды енгіздік. Экономикалық даму жолын таңдап, бірте-бірте нарықтық жолға түстік. Мәдените, өнер салалары табыстарға жетіп, қазақ жастары шетелдерде оқып жатыр. өнеркәсіп пен ауылшаруашылық салалары да қарыштап, дамып келеді. Оған Қазақстанның көп жерінде ашылып, салынып жатқан зауыт, фабрикалар дәлел бола алады. тәуелсіздіктің соңғы жылдарында Түркістанның 1500 жылдығын мерекелеп, Мұхтар, Абай, Қаныш сияқты азаматтарымыздың мерейтойларын атап өттік. Елорданы жаңа астанаға көшіріп, тұңғыш рет ел астанасын Астана деп атадық және ең бір қуанатын жағдай – ежелгі ата-бабалар мұрасы Күлтегін ескерткіштерінің көшірмесі Қазақстанға әкелінді. Осындай табыстар сыйлаған тәуелсіздікке ешбір өкпеміз жоқ.

Қорыта келгенде, мен болашақта жақсылықтар көп болады деп сенемін. Себебі, біз талай қиындықтарды жеңген алыптардың ұрпағымыз. Барлық әніміз де, жырымыз да Отан үшін, туған жер үшін арналады. Алда әлі ұзақ жол, үлкен асулар бар. Сол асулар мен қиындықты жеңу үшін білектің күші ме найзаның ұшы керек емес. Оған тек жүрек пен білім, талант пен талап керек. Тәуелсіз өркениетті елімізге білімді мамандар, елі мен жері үшін тәуекелге бара алатын нағыз отансүйгіш, адал, «желтоқсан» жастарындай азаматтар мен

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

азаматшалар керек екенін түсіндік. Қазақ елінің абыройын асырап, мерейін үстем етер, әлем таңқалар талай-талай жаңалық ашар білімділер керек екенін түсіндік. Осы тәуелсіз еліміздің намысын қорғайтын, бүгінгімізді ертеңге жалғайтын, қазақ елінің ертеңі, боалшағы үшін жауап беретін біздер екенімізді сезіндік.

Мұхаметжан Бегайым

11 сынып, № 12 орта мектеп
Іле ауданы, Байсерке ауылы

Алаш ардақтысы

Тұтас буынның төлбасы, кешегі Ыбырай, Абай, Шоқан салған ағартушылық, демократтық бағытты ілгері жалғастырушы ірі ғалым-тілші, қазақ тілі емлесінің реформаторы, грамматиканың және қазақ әдебиеті теориясының негізін салушы, аса көрнекті қазақ ақыны Ахмет Байтұрсынов қалдырған тау сілеміндей мол мұра – қазақ халқының басты құндылығы. «Қан жылаған қазақ баласына істеген еңбегі, өнер-білім, саясат жолындағы қажымас қайраты – біз ұмытсақ та, тарих ұмытпайтын істер болатын», - деп М.Әуезов айтқандай, Ахаң істері тарих сахнасында мәңгіге сақталмақ. Иә, Ахмет қазағым, «Алашым» деп еңіреп өткен асыл, қазақтың біртуар азаматтарының бірі.

А.Байтұрсынов туралы артығымен білгісі келген жам буын, әрбір қазақ оның өмірін тек қана кітап беттерінен іздемей, Ахаң 1934-1936 жылдары өмір сүрген, қазіргі таңда мұражайға айналған, Алматы қаласындағы үйіне барғаны дұрыс деп санаймын. Ол мұражай есігін аттаған сәттен бастап, Ахмет өміріне кіріп кетесің. Алдымен, оның енгізген әліпбиімен танысудан бастап, «Ғалия» медресесінде оқыған, М.Дулатовпен танысқан жылдарындағы естеліктерін көріп, жары Бәдрисафа (шын аты –Александра) туралы көп мәліметтер білуге болады. Өзі қолданған заттарды көргенде, тіптен, қызыға түсесің. Ахаң өзі:

Қинамайды абақтыға жапқаны,
Қиын емес –дарға асқаны, атқаны,
Маған ауыр осылардың бәрінен,
Өз ауылымның иттері ұрып қапқаны,

- деп күйіне жырлағанда, жалған жала жабылып «Халық жауы» атанып, түрмеде өткен ауыр жылдарынан көп деректер аласыз.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

1997 жылы ел Президенті Н.Назарбаевтің шешімімен «Жалпы ұлттық татулық және қуғын-сүргін құрбандарын еске алу жылы» деп аталды. Алматы облысы, Талғар ауданы Жаңалық ауылында репрессияға ұшырағандарға арнап ескерткіш орнатылды. Сол ескерткіште аты аталып жазылған әрбір азамат ерлігі алдында қазақ баласы басын иіп өтеді. Әрине, ең басында Ахмет есімі – ерекше құрметпен аталып тұр.

Міне, мен Ахмет Байтұрсынұлы мұражайынан осыншалық керемет әсер ала алдым, және де сол әсеріммен оқырман қауымымен, өз құрдастарыммен бөлісуді жөн санадым.

Қазақ әліпбиінің реформаторы; қазақ тіл білімі мен әдебиеттану ғылымының негізін салушы; мысал жанрының бірегей үлгісін салушы және ақын; халық әдеби мұрасын жинаушы, құрастырушы және шығарушы; оқу-ағарту ісінің білгір әдістемешісі, ағартушы-ұстаз; қазақ баспасөзінің негізін қалаушы (1913-1918); қалыптасушы қазақ елінің көшбасшысы (1920-1924); оқу-ағарту ісінің тұңғыш комиссары; қазақ академиялық орталығының төрағасы; қазақ республикасы орталық атқару комитетінің белсенді мүшесі; қазақ республикасының жоғарғы оқу орындарының профессоры Ахмет Байтұрсынұлы еңбегінің алдында бас иемін!

Мұхаметжан Бегайым

11 сынып, № 12 орта мектеп
Іле ауданы, Байсерке ауылы

Менің Президентім

Менің Отаным – Қазақстан. Мен осы елдің азаматымын деп мақтаныш сезіммен айта аламын. Өйткені, менің желбіреген көк Туым бар, бойыма қуат күшін беретін Әнұраным бар, аты жаһанға танымал Елбасым бар! Жетпіс жылдан астам Кеңестер Одағының құрамында болып, өз бұйдамыз өзгенің қолында болса, бүгінде Тәуелсіз елдің тумасымын, егемен елдің ұланымын. Біздің еліміз – жүздеген ұлт пен ұлыс өкілдерінің ынтымағы жарасып отырған мемлекет. Елімізде өзге мемлекеттер қызыға қарайтын береке мен тыныштықтың болуы – өзара достық қатынастың, Елбасының басқару жүйесінің жемісі.

«Халқымның тәуелсіздік таңы атқанда, көрінді көш алдынан дара тұлғаң,» - деп ақын жырға қосқандай, мен кейде Қазақстанды алып кемеге теңеп, ал Президентті алып кеменің капитаны сияқты елестетемін. Осы капитан өз кемесін тура жолмен жарқын өмірге бастап келе жатыр. «Қазақтың

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

бүкіл тарихы – бірігу тарихы», - деп Н.Ә.Назарбаевтың өз сөзімен айтқанда Егемендік, Тәуелсіздік, Ана тілі ұлтты біріктіруші күшке, ұлттың рухани тірегіне айналды. 21 жылға жетер-жетпес уақытта Қазақстан әлемнің азулы мемлекеттері қатарынан өз орнын ойып алды. Қазақстанды әлем таныды, мойындады. Қазақ елінің шекарасы айқындалып, ешкім қол сұға алмайтын заңмен көмкерілді. Әлем жаңа қазақ мемлекетін, оның Президентін осылай мойындады. Әлем лидерлері Қазақстан президенті Н.Ә.Назарбаевтың уәлі сөзін тосатын, кесімді пікірімен санасатын, айғақ ойына келісетін болды. Англияның экс-премьер-министрі Маргарет Тетчер : «Назарбаев – қалыпқа сыймайтын тұлға» -деп жоғары баға берді. Бұл тек Президентке деген құрмет емес, қазақ халқына деген құрмет емес пе?! Елбасы – рухы биік, жасампаз, кімді болса да өз ісіне сендіре алатын, кімді болса да ізгі істерге жұмылдыра алатын, жігерлендіре алатын тарихи тұлға, халықтың қалаулы перзенті! Елбасының әлемді аузына қаратқан, әлем картасындағы ең жас қала – Астана қаласын салуы да ерліктің ерлігі деп білемін.

«Ел болашағы – білімді ұрпақ қолында» - деп Елбасы өз сөзінде айтып кеткендей, елімізде жастардың тиянақты білім алуына жан-жақты жағдайлар жасалуда. Шет елдің озық университеттері негізінде «Назарбаев университеті», Назарбаев интеллектуалдық мектептері ашылды. Бұл – жастарға жасалып отырған үлкен қамқорлық, сара жол. Бүгінгі күнде халқымыз тоқ, еліміз тыныш. Бұл да еліміз үшін үлкен бақыт. Мемлекетіміздің гүлденуі, экономикамыздың өсуі, рухани-мәдени үрдістердің өркендеуі – Қазақстандағы саяси тыныштықтың, ұлттар арасындағы ынтымақтастықтың айғағы.

Мен осындай әлемді мойындатқан елдің азаматы екендігіме, қазақ деген ғажап халықтың қызы екендігіме мақтанамын. Мен Қазақ елінің бір кішкене бөлшегі ретінде осы елдің көркеюіне, дамуына өз үлесімді қосамын. Еліміздің мамыражай, тыныш өмірі, жасампаз, жаңалыққа толы нұрлы болашаға, өркениетті елдермен тереземізді тең еткен сындарлы саясаты үшін Елбасымызға деген алғысым шексіз! Елін сүйген, елі сүйген Президентім менің! Елімізді жарқын болашаққа жетелей беріңіз!

Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область

Нұртаева Айгүл

7 сынып, №2 орта мектебі
Қапшағай қаласы

Менің Отаным

Менің Қазақстаным - ел ыстық қалаулы сонымен аяулы, маңызды, асыл. Ғасырлар көп оның жауларынан қоныстандырып, меңгеріп, қорғал қалылу және бүгін өміршең бізге мұраға тапсырылу үшін бабаларымыздарға керек болды. Еңбек, тер және қандар, қуаныш және бейнеттер неше өткен ұрпақтар үлесіне тиді. Біздің халық ақындық мұра туған жерді әдеміліктің біраз таң қалатын суреттері, оның шексіз жерлері, қардай ақ зәңгірлер қалалық болады, көкшіл айдын көлдердің Ұлы ақындары Қазақ жерін тарихты да әдемілікті жырлады. Халық жады Қазақ халығының өміріндегі даңқты және қайғылы оқиғаларын ұрпақтан ұрпаққа сақталып алып береді. Лихтағы ол ұшып келе жатқан салт аттының еркін желденгі сахаралық шөп тербелетін үлкен далалары көне домбыраның халық себептері тыңдай елестетті.

Жап - жазық сары дала менің жерім, Аспанмен айқастырған төңірегін. Ақжарқын, аңқылдаған ақ жүректі Білесің бе, ол-менің туған елім.

1991 жылы 16 желтоқсан күні Қазақстан елі тәуелсіздік алды. Президент Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев сайланды. Әрине мемлекет құрылған кезде тіл де, рәміздеріде қалыптасады.

Туымыздың көк түсі бейбітшілікті, ашық аспанды білдіреді. Ортасында алтын арайлы күні мен қыраны бар. Ою-өрнегі шетінде орналасқан. Елтаңба шеттерінде екі алтын пырақ, ортасында шаңырағы бар. 1991 жылдан 2011 жылға дейін Қазақстан Республикасы Тәуелсіз Мемлекеттер Достығы, Біріккен Ұлттар Ұйымы және басқа ұйымдарға кіріп, 2010 жылы Азиаданы өткізді. Еліміздің басқа да жетістіктері көп.

Мен үшін Отан – құндылықтарды материалды тасымалдаушы емес. Бұл жан сезімі! Сеніңәрқашан оймен болса да оралғың келетін Жердің рухани бұрышы.

Менің жылдарым күндермен өлшенеді. Мен оның шексіз болғанын, менің кішкентай және үлкен Отаным татулықта болғанын қалаймын. Мен әрқашан да Қазақстанда тұратын адамдарға жанымның жылуын, жүрегімнің отын сыйлауға дайынмын.

Отаншылдық – адамның Отанына, туған еліне, оның тіліне, мәдениетіне деген сүйіспеншілік сезімі. Көшпелі қазақ өркениетінде Отаншылдық ең қасиетті міндеттердің бірі саналды. Төрт дыбыстан ғана тұратын «Отан» деген сөзді айтқан кезде қазақ тілін білетін кез-келген адам көз алдына өзінің атамекенін елестетеді. Осы бір сөзде ұлағатты ұғым, адамға өте бір жақын,

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

ауызбен айтып болмайтын түсінік бар. Адамзаттың асылы да, ардақтысы да, қысылғанда тірек сүйенері де, қуанғанда сүйсінері де туған жері - өз Отаны. Ертеден ақындардың ел – жұртын, өзінің туып-өскен жерін жырға қосуы, батырлардың туған ел топырағында өлсем деп арман етуі тегін емес. Біздің туған еліміз, кең байтақ жеріміз, қазақтың жанымен, қанымен, ержүрек батырларының ерлігімен сақталған, қорғалған. Біздің атамекеніміз, қасиетті қазақ даласы бабаларымыздың ұрпағына қалдырып кеткен асыл мұрасы. Ежелгі түркі қағандығы кезінде тасқа жазылған Күлтегін ескерткішінде ел билеушілерінің Отаншылдық үлгісі көрініс тапқан.

Төле, Қазыбек, Әйтеке билер, Ақтамберді, Бұқар жыраулар және XX ғасырдың басындағы А. Байтұрсынов, Ә. Бөкейхан, Ж. Аймауытов, С. Торайғыров, М. Жұмабаев, т.б. ұлт зиялылары мен қайраткерлер Отаншылдықты сөзбен ғана емес, іспен де көрсете білді. Әйтеке би «Өмірім халықтікі, өлімім ғана өзімдікі» деп халыққа қызмет етудің, Отаншылдықтың айнасы бола білді. Тәуке хан заманынан қазақ қоғамында Отаншылдық байлықтан да жоғары бағаланды.

Отаншылдық сана – халықты топтастырушы рухани күш бола тұра, халықтың күш-жігерін тәуелсіздікті нығайтуға бағыттайды.

Отаншылдық, елжандылық туған отбасына, туып-өскен ортаға, туған топырағы мен табиғатына деген құрметтен басталады. Сондықтан да Отаншылдықтың қайнар көзі адамгершілік қасиеттер болмақ.

Отаншылдықтың іргетасы – ұлтжандылық. Өз ұлтын сүйіп, оның мұңын мұңдап, жоғын жоқтайтын азамат қана отаншыл болады. Қазақ халқы өз ұрпағының өнегелі-үлгілі, өнерлі, еңбексүйгіш азамат болып өсуін армандаған. Белгілі ғалым – педагог М. Жұмабаев: «Әрбір ұлттың баласы өз ұлтының арасында өз ұлты үшін қызмет қылатын болғандықтан сол ұлттың тәрбиесін алуға тиіс», - деген.

Біздің Отанымыздың, тәуелсіз Қазақстанның тарихында болашақ ұрпағы үшін «ақ найзаның ұшы мен ақ білектің күшін» аямай, туған елі, жері үшін жанын шүберекке түйген ерлер аз болмаған.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Сахари Айдана

10 сынып, №2 орта мектебі
Қапшағай қаласы

Менің Отаным – Қазақстаным

Қазақстан – кең-байтақ ел. Төбесі көкке тірелген таулары бар, көк-жасыл орман-тоғайлары бар, асу-асу белдері бар, қойнауы алтын астық пен малға толған кең жазира даласы бар Қазақстан - әлемге әйгілі өте бай ел. Табиғаты әр алуан жан-жануарларға толы, аққулы көлдері бар, тулаған толқынды теңіздері бар, әсем қалалары бар достығы жарасқан көпұлтты мемлекет. Әнұранымен әйгілі, Туымен тұғырлы, Елтаңбасымен еңселі егемен елімізге қызыға қарамайтын ел жоқ шығар.

Туған жер – адам өмірінде киелі орын алады. Нақты осы жер оны елімен, өткенмен және болашақпен байланыстырады. Міне, сондықтан да тіпті балалық шақтан бастап-ақ адамда отанға деген махаббат сезімі оянады. Әрбіріміз үшін Отан ошақ басынан басталады: туған жер, туған көше, туған қала немесе мен үшін туған кент. Менің Отаным кішкентай болса да, мен үшін аса қымбат жер Бестөбе кентінен басталады. Дәл осы жерде менің көңілді де, шаттықты, уайымсыз балалалық шағым өтті. Үйдің маңындағы аулада ойнағаным және бала-бақшаға барған көше әлі есімде. Сол кезде ол маған өте ұзын болып көрінетін. Мұнда көлік сирек жүретін, бірақ серуендеп жүретін адамдар көп болатын. Иә... Туған жер ұзаққа қиып жібермейтін. Сен әрқашан өзің бармасаң да, оймен қиялдап туған көшені, есіктің алдын, «Қызым, үйге кір...» деген ананың сөздерін еске түсіресің. Жүректің әлсіздүрсілі естіледі. Қазір бойжеттім, бірақ та өмір бойы мен үшін балалық шақтағы туған аула мен көше – менің кішкентай Отаным. Сонымен бірге мен елімнің бір бөлшегімін, оның бүгіні мен болашағымын.

Қазақстандай жері шұрайлы, шөбі шүйгін өлкені мен әрқашан да мақтан тұтамын. Өз Отанын сүю, өз ана тілін ардақтау - әрбір азаматтың бірінші міндеті.

Мұқағали ағамыз: «Сендердікі қоғам, өмір, заман да, Сен түзеген қалаңменен далаң да, Болашақта барлығы да сендердікі, жас ұрпақ, Сендерге аманат етіп табыстаймыз, қабыл алыңдар!», - дейді.

Біз - халқымыздың үміт артарымыз, өлкемізді көркейтіп жасартары да біз-жастар. Біз енді тәуелсіздігімізді сақтау үшін, оны баянды ету үшін өмір сүруіміз керек. Ел қамы үшін пейішке де, тозаққа да бірге кіруге тиіспіз. Бабалар қалдырып кеткен Ұлы дала алдындағы жауапкершілік бізді бүгін осыған шақырып отыр. Тарихқа есесі кеткен халқымыздың бүгінгі тағдыры бізден осыны қажет етіп отыр.

Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область

Шадкам Садаф

6 сынып, №4 Қарғалы орта мектебі
Жамбыл ауданы

Соғыс деген суық сөз!

Соғыс не? Соғыс апат, Соғыс соққы.
Ол соқса шығарушы бұрын жоқты
Ол дауыл, күш мұхитын тасытады.
Елетпей азды-көпті, ашты- тоқты.

Соғыс! Не деген қорқынышты да үрейлі еді. Бұл сөз кез келген адамға соншалықты суық естілетін сөз. Қазақ еліне ең ауыр тиген соғыс - Ұлы Отан соғысы. Бұл соғыста көптеген қазақ азаматтары қаза тапты. Есімдері қазақ халқының мәңгілік есінде.

Шығыстың қос жұлдызы атанған Мәншүк пен Әлия, Талғат Бигелдинов, Бауыржан Момышұлы, Нүркен Абдилов, Рақымжан Қошқарбаев және тағы басқа мақтан тұтарлық аталарымыз. Ерлік істері кейінгі ұрпақ, біздерге үлгі болмақ.

Осы соғыстың суық желі ешқашан ұмытылмақ емес. Қазақ елінің басынан ешқашан қиындық, азап таусылмады. Ал міне, қазір көптен күткен тәуелсіздігімізге де қол жеткіздік. Өз алдымызға тәуелсіз мемлекет болдық. Көк аспанда желбіреген көк туымыз, самғап шырқайтын әнұранымыз, елтаңбамыз бар.

Біз тәуелсіз елдің ұрпақтарымыз. Тәуелсіздігімізбен бірге жаңарып көптеген ақын-жазушыларымыздың шығармалары өз оқырмандарымен қауышты.

Өзіміздің кемел де, алғыр, білімді елбасымыз бар. Ол - Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев. Нұрсұлтан атамыз халқы үшін өз жанын қиюға дайын. Ол жан-жақты, білімді, парасатты. Және де ол елбасы болғалы бері елінің амандығын, халқының тыныштығын тіледі.

Нұрсұлтан атамызды ел сүйеді, ал ол елін сүйеді. Сондықтан да, басқа елдер бізге қызыға қарайтындай бейбіт ел болайық. Біз қазір "қой үстіне бозторғай жұмыртқалаған заманда" өмір сүріп жатырмыз. Осының бәрі - қасық қаны қалғанша соғысқан азаматтарымыздың арқасы.

Біздің әрқашан оларға алғысымыз шексіз! Қазақтай елді басқарып отырған елбасымыз, туған ерлеріміз аман болсын!

Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область

Шадкам Сахила

10 сынып, № 4 Қарғалы орта мектебі
Жамбыл ауданы

Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері

Қазақстан Республикасы тәуелсіздігін жариялағаннан кейін-ақ,өзінің белсенділігін, өнерлі халық екендігін дәлелдей бастады. Ең бірінші жетістігін ауыз толтыралықтай айтар болсақ, әрине тәуелсіз мемлекет ретінде аталуы. Ал сол тәуелсіз мемлекеттің рәміздері құпия,таңғажайып мағыналарға толы асыл қазына. Рәміздер дегенде менің ең бірінші ойыма келетіні, халықтың салт-дәстүрі, ұлты, тілі, тари-хы бәрі-бәрі осы рәміздерде жыр болып, көркемделіп баяндалған. Мысалға алар болсақ:біздің көк аспандай желбіреген туымыз аспан күмбезін еске түсіреді және халқымыздың мәдени-этникалық біртұтастығы мен мемлекетіміздің мызғымастығын көрсетеді. Таза, ашық көгілдір аспан әрқашанда бейбітшіліктің, тыныштықтың белгісі болған. Әрі көк түс менің ойымша Қазақстан халқының өз мемлекетін құру жолында ниетінің тазалығын және маңыздылығын білдіреді.Туымызды көркемдеу үшін арнайы жасалған өрнек қазақтың дәстүрлі көркем өнерінің негізгі нақыштарымен үйлесім тапқан. Тудағы күннің нұры шұғылалы алтын бейнесі-байлықпен берекенің,тыныштықтың нышаны.Ал күннің астында шарқырап ұшып жатқан бүркіт қазақ халқының барлық ұлттарға құшағын жая ұмтылатын кеңдігін,көп ұлтты егеменді мемлекетіміздің бостандық сүйгіш рухани ерекшелігін бейнелейді.Сонымен қатар дала қыраны қазақстандықтардың жомарттығы мен қырағылығын,ой-ниетінің биіктігін білдіреді.

Қазақстан Республикасы рәміздерінің тағы бірі оның елтаңбасы. Қазірде біз Елтаңбаның бейнесін теңгелерде,мөрлерде,туларда,қару-жарақтарда,киімдерде, қолжазбалармен кітаптардан көре аламыз.Елтаңбаның негізін салып арқау болып тұрған оның шаңырағы. Шаңырақ- Елтаңбамыздың жүрегі, қазақ халқының ежелден келе жатқан киіз үйінің күмбезі.Ол әлемнің тұтастығын, ошақтың амандығымен беріктігін білдіреді.Уықтары одан тарап жатқан сәулелері секілді.Елтаңбадағы тұлпар-бостандыққа,ғажап шапшаңдықпен,айрықша күш-қуаттың дарыған ғажап қасиетінің иесі. Елтаңбаның маңдайшасында бес бұрышты жұлдыз салынған.Мемлекетіміздің жұлдызы жарық әрі биік болып,әр азамат сол жарық сәулеге сеніп,күш-қуат жинап,сол жұлдыздан бағыт-бағдар алып,әрқашан жарқын болашақпен жақсы жолға жетелесін деген сеніммен белгіленген."Бағымыз ашылып,жұлдызымыз жарқырай берсін" деген асыл арманды осы елтаңбадағы бес бұрышты жұлдыз арқалап тұрғандай көрінеді.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Тағы бір рәмізіміз - мемлекеттік әнұран. Осы салтанатты әуенді естігенде қай Қазақстан азаматының жүрегі дір етпейді екен сірә? Әнұранымыз жүректің лүпілін арттырып, халықты патриоттық сезімге тәрбиелейді. Отанға деген сүйіспеншілік, бейбіт пейіл, досқа ашық құшағымызбен еркіндікке құштар көңіліміз жақсы көрініс тапқан. Бұл музыкалық бойтұмармен беттескен десекте артық емес. Себебі халықтың тарихы, ұлты, байлығымен еркіндігі, бәрі-бәрі осы әнұранымызбен шырқалады. Мемлекеттік Әнұран - егеменді еліміздің Туы мен Елтаңбасының сазды баламасы.

Осы рәміздерді ұлықтау арқылы елімізді гүлдендіріп жатқан "Гүлстан" ұжымының іс-шаралары дүниежүзілік мәселеге айналған елді көгалдандыру жобасы. Бұл бағдарламамен "Гүлстан" ұжымы көптеген жұмыстар атқарды. Соның ішінде маған қатты ұнағаны осы егемен мемлекетіміздің рәмізі еліміздің туы гүлдер арқылы өрнектеп егілгені. Бұл тек қана дизайн емес. Сонымен қатар экология, өскелең ұрпақты ел экологиясын қорғауға тәрбиелеу. Халықтың санасына Қазақстанды көгалдандыруға деген ынтаны арттыру. Сұлулықпен тазалыққа баулу. Кімге болмасын рәміздерімізді қала аймағынан көру ұнайды. Әсіресе оны ерекше өсімдіктермен жасап, ерекше күтімде баптаса....

Көптен күткен, ата-бабаларымыз аңсаған тәуелсіздікке қанша қан төгіп жеттік. Енді міне егемен еліміздің қадір-қасиетін қастерлеп, оның мемлекеттік рәміздерінің салт-дәстүрін сақтау әр Қазақстан Республикасының азаматының міндеті, борышы.

Шакеева Динара

11 сынып, №2 орта мектебі
Қапшағай қаласы

Менің Отаным – Қазақстан

Әрбір ұлттың, халықтың өз отанына деген қатынасы ерекше және өзіндік, құрметі өте зор. Туған елдің мәдениеті, тарихы, тұрмысы, салты, тілі – мұның барлығы халықтың рухани баға жетпес құндылығы, түп қазығы, айбыны болып табылады. «Отан», «Туған жер» дегеніміз неткен терең мағыналы ұғымдар. Олар адамға қуат, жақсы әсер беріп, намыс пен мақтаныш, сүйіспеншілік деген шынайы сезімдерін оятады. «Жарық дүниеде туған Отаныңнан сүйкімді не бар?» деп танымал неміс жазушысы Ф. Шиллер айтқандай, Отан расында да асыл даналық.

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

Менің Қазақстаным – ең ыстық қалаулы, «алтын бесігім», сонымен қатар аяулы, маңызды, ардақты. Бүгінгі күнде мықты, асқақ беделді мемлекет болып әлем жүзіне танымал. Батыстағы Каспийден Алтай асқақ тауларына дейін созылып жатқан қасиетті өлке. «Қазақстан», «Отаным» дегенде көз алдыма биікке желбіреген ашық көгілдір жалаудың бейнесі, шалқыған көк жайлау, қалықтап ұшқан қыран құс, қанатты тұлпарлар, шегі көрінер емес кең байтақ қазақ даласы, алты қанат ақ орда, түтіні бұрқыраған ауыл елестеп, айдын көлдегі аққудың даусы, құлақтан кіріп бойды алар қасиетті домбыраның үні естіледі.

Еліміздің туған тарихы айтарлықтай өзіндік. Біздің халықта атамекенді ардақтау сезімі өте терең болған. Халқымыздың басынан қандай қиын кезеңдер өткенде де ата-бабаларымыз елімізді сыртқы жаудан бірігіп қорғай білген. Өз елі үшін жанын да, барын да аямаған. Ел тағдырын өз тағдырынан биік қойған, ұлтының тұтастығын, жерінің бүтіндігін мұрат еткен қазақ батырлары қазақ тарихының әр белесінде тұлғалық деңгейге көтеріліп отырған. Қазақ тарихының әрбір белесінде халықтың мәні бар тарихи оқиғаларға араласқан, асқан ерлік көрсеткендер өте көп. Олардың аты мәңгі кейінгі ұрпақтың есінде қалады.

Осылайша, ол шеті мен бұл шетіне жеткенше құс қанаты талатын қазіргі кең байтақ өлкемізді, құтты қоныс ата мекенімізді ұлы жорықтарда батыр бабаларымыздың күшімен, найзасының ұшымен қорғай жүріп бізге аманаттап қалдырды.

Қазіргі таңда біздің ел – гүлденіп келе жатқан, мықты мемлекеттердің бірі болып келеді. Осы қысқа тарихи мерзімде қол жеткізген жетістіктері көп. Әрине, осы жиырма жылдың ішінде егеменді еліміз өз дамуында ұлт көшбасшысы Н. Назарбаевтың ересен күш-жігері, кемел ақыл, кеменгер саясатымен бір ғасырға бергісіз жолды еңсеріп үлгерді. Бұл жол, алайда, теп-тегіс тақтадай жеңіл болған жоқ. Кешегі КСРО-дай алып державаның күйреп құлағаны, оның құрамындағы барлық елдердің есін тандырып түскенін ешкім жоққа шығара алмайды. Міне, осы бір, әсіресе әлеуметтік экономикалық тұрғыда қисапсыз қиындық туғызған тұста тәуелсіздігін енді ғана жариялаған Қазақстанның тұңғыш Президенті Н. Назарбаев «тәуекел түбі – жалқайық» дегендей, елдің бар құрылымын нарықтық қатынастарға бұрды. Шынында, қандай қиындық, қандай кемшілік болса да, осы бағыт еліміздің өркендеуіне жол ашты. Сондай-ақ Қазақстан бейбітшілік елшісі ретінде танылған мемлекетке айналып отыр. Өз еркімізбен ядролық қарусыз ел атанғанымыз бұл бүкіл әлемдік өркениетіне ерекше әсер еткені айқын. Мұның бәрі Қазақстанның өз ішіндегі қоғамдық тірліктің үлгісінен туындап жатқаны белгілі. Бұл елдегі 140 этностың бір шаңырақ астында тату-тәтті өмір сүруінің шынайы белгісі болып табылады. Тәуелсіздік жылдарында Есілдің ен бойында

**Конкурс сочинений среди школьников
на патриотическую тему – 2014 г.
Алматинская область**

жаңа ел орда орнығып, Сарыарқаның төсінде Астана бой көтерді. Тарих қойнауында өткен бұл кезеңде Қазақстан әлем аренасына үлкен беделге ие болып, іргетасы берік орнықты. Төрткүл дүние қазақтың кім екенін танып білді.

Қазіргі уақытта мектептен бастап жеке тұлғаны, әсіресе интеллектуалдық тұлғаны қалыптастыру – білім мен тәрбие берудегі ең маңызды мемлекеттік істің бірі болып келеді. Бұл мақсатта мемлекет тәрпынан «Интеллектуалды ұлт-2020» ұлттық жобасы жүзеге асырылып жатыр. Бүгінгі таңда қазақстандық интеллектуалдық ұлтты қалыптастыруда шет елдердің атақты жоғары оқу орындарында «Болашақ» бағдарламасы бойынша оқып жатқан білімді жастарға, еліміздегі зияткерлік мектептердің оқушылары мен «Назарбаев университеті» студенттеріне үлкен сенім артылуда. Оқушыларды білім ордасының қабырғасында жүргенде ақ зерттеу жұмыстарына тартып, болашаққа қлғамның интеллектуалды элитасын қалыптастыру басты міндеттердің бірі ретінде қойылып отыр.

Егеменді еліміздің жарқын болашағы білімді де білікті жастардың қолында екені ақиқат. Сондықтан біздің, жастардың алдындағы биік мақсат – отаншыл, нағыз патриот болып жас мемлекетіміздің дамуына, гүлденуіне үлесімізді қосу, отанымыздың жарқын болашағы үшін арпалысу.